

યા રસૂલે ખુદા તુમપે લાખોં સલામ
 યા શકીયુલ-વરા તુમપે લાખોં સલામ
 રહમતે કિહિયા તુમપે લાખોં સલામ
 સરવરે અંબિયા તુમપે લાખોં સલામ
 શાહે હર દો-સરા તુમપે લાખોં સલામ
 રહબરો રહનુમા તુમપે લાખોં સલામ
 દિલબરે આમિના તુમપે લાખોં સલામ
 વાલિદે ફાતિમા તુમપે લાખોં સલામ
 સબકે હાજત-રવાં તુમપે લાખોં સલામ
 મેરે મુશ્કેલકુશા તુમપે લાખોં સલામ
 હોં સિરાજમ મુનીર ઔર રહીકુર્હીમ
 નૂરે રબ્બુલ ઉલા તુમપે લાખોં સલામ
 આમેનાકે યહાં, રબકી રહમત લિયે
 આએ ખેરુલ-વરા તુમપે લાખોં સલામ
 હે શફાઅતકા તાજ, જિનકે સરપે, વો આજ...
 આ ગએ મહંબા તુમપે લાખોં સલામ
 જિસ દમ આએ નબી, હર તરફ થી ખુશી
 ચાર-સૂ શોર યા તુમપે લાખોં સલામ
 ઠંડી-ઠંડી હવા, મહકી-મહકી ફિગા
 ગુનગુનાતી સના તુમપે લાખોં સલામ
 થી હવા મુશ્કબાર, આઈ હર સૂ બહાર
 નિખરી-નિખરી ફિગા, તુમપે લાખોં સલામ
 હર વલી, હર કુતુબ કયા હે હર ઉમ્મતી
 કેહતા હે, કેહતા યા, તુમપે લાખોં સલામ
 આસિયોંકે લિયે ખુશ-ખબર આ ગઈ
 આ ગયે મુસ્તફા, તુમપે લાખોં સલામ
 વો સવેરા હુવા, દૂર અંધેરા હુવા
 આએ નૂરુલ-હુદા, તુમપે લાખોં સલામ
 ધૂમ સલ્લે અલાકી મચી હર જગહ
 યા હબીબે ખુદા, તુમપે લાખોં સલામ
 કેહતા યા, કેહતા હે, બસ ચે કેહતા રહે
 કલ્બ 'એહસાન' કા, તુમપે લાખોં સલામ

સ
 લા
 મે
 ર
 સૂ
 લે
 કા
 ય
 ના
 ત

સૈયદ એહસાનુલહક 'એહસાન' કાદરી હુદી હુસૈની

૭૮૬-૯૨-૧૧૦

એહસાને શરીઅત

મુરતિબ (સંકલન) :

હઝરત એહસાને મિલ્લત સૈયદ એહસાનુલ-હક 'એહસાન' કાદરી

નાશિર (પ્રકાશક) :

બઝમે કાદરિયહ (કડી)

સિંધીવાડ, કલ્બા, મુ. કડી,

જિ. મહેસાણા.

એહસાને શરીઅત

મુસ્તબ : હઝરત એહસાને મિલ્લત સૈયદ એહસાનુલ હક

‘એહસાન’ કાદરી હૂદી હુસૈની

(જા-નશીને હઝરત મુહિબ્બે મિલ્લત, રૂપાલશરીફ)

નાશિર (પ્રકાશક) : બઝમે કાદરિયહ

સિંધીવાડ, કસ્બા, મુ. કડી, જિ. મહેસાણા

સરપરસ્ત : ફખ્રે અહલે સુન્નત, પૈ-કરે સાદગી, હઝરત મુહિબ્બે

મિલ્લત સૈયદ દાદામિયાં એસ. કાદરી (રૂપાલશરીફ)

સદરે મોહતરમ : ખાદિમે કોમો-મિલ્લત, હઝરત સૈયદ યાફૂબમિયાં કાદરી

(કડી) મો. ૯૭૨ ૭૪ ૭૫ ૪૮૬

પ્રકાશન નં. ૨૦

નકલ : ૧૦૦૦

આવૃત્તિ : પ્રથમ

રમઝાનશરીફ ૧૪૪૫

માર્ચ ૨૦૨૪

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

બિસ્મિલ્લાહિર્રહમાનિર્રહીમ

إِلَّا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَرَّكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

અલા લહુલ ખલિક વલ અમ-રિ તબા-રકલ્લાહુ અહ-સલન ખાલિકીન.

અલ્લાહ : તમામ આલમોંકા પૈદા કરનેવાલા જો અપની ઝાત વ સિફાતમેં યકતા ઓર બેમિસ્લ હૈ. ઉસકા ઝાતી નામ અલ્લાહ હૈ. ઓર સિફાતી નામ કઈ હૈં. મસલનૂ રહમાન, રહીમ, માલિક, ખાલિક, રાઝિક, હાકિમ...

રસૂલ : રસૂલ વો હૈ જિસકો અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે કિતાબ ઓર નયા દીન મિલા હો. ઓર વોહ ઉસકો પૂરા-પૂરા બંદોં તક પહુંચા દિયે હોં. મસલનૂ હઝરત દાઉદ અલૈહિસ્સલામ, હઝરત સૈયદના મૂસા અલૈહિસ્સલામ ઓર હમારે આકા સૈયદના મોહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહો અલૈહે વઆલેહી વસલ્લમ વગૈરહ...

નબી : નબી વો હૈ જિસકો અલ્લાહ તઆલાકી તરફસે ન કોઈ કિતાબ દી ગઈ ઓર ન ઉનકો કોઈ નયા દીન, બલકે વોહ અપને રસૂલકી કિતાબ ઓર દીનકો લોગોં તક પહોંચાતે હૈં. રસૂલ નબી ભી હૈં લેકિન હર નબી રસૂલ નહીં હૈ. રિસાલતકા મર્તબા નબુવ્વતસે બાલાતર હૈ.

વહી : અલ્લાહકા હુકમ જો પૈગંબરોં પર નાઝિલ હુવા કરતા થા, ખ્વાહ વો હઝરત સૈયદના જિબ્રઈલ અલૈહિસ્સલામકે ઝરીએ હો યા ઓર તરીકોંસે, ઉસકા નામ ‘વહી’ હૈ.

ઈસ્લામ : અલ્લાહ તઆલા ઓર હમારે નબી સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમકે એહકામકી ફર્માબરદારીકા નામ ઈસ્લામ હૈ.

ઈસ્લામી કાનૂન : દીને ઈસ્લામકે તમામ એહકામકો ઈસ્લામી શરીઅત, ઈસ્લામી એહકામ યા ઈસ્લામી કાનૂન કેહતે હૈં. ઈસમેં કમી યા બેશી યા તર્મામકા કયામત તક કિસીકો કોઈ હક નહીં હૈ.

ઇસ્લામી અહકામ

ઈસ્લામી કાનૂનકી બુનિયાદ દો ચીજોં પર હૈ : (૧) અમ્ર (૨) નહી. અમ્ર : અમ્રસે મુરાદ વો કામ જિસકે કરનેકા હુકમ દિયા ગયા હો. મસલન નમાઝે પંજગાના અદા કરના, રમઝાનકે રોઝે રખના, ઝકાત દેના, હજ કરના, અહલો અયાલકા નફકા અદા કરના વગૈરહ.

નહી : 'નહી' સે મુરાદ વો કામ જિસકે કરનેકી મુમાનેઅત હૈ યાની જિસકે કરનેસે રોકા ગયા હૈ. મસલન નશા કરના, કિસીકો ધોકા કરના, બુરાઈયોંકો ફૈલાનેમૈં મદદ કરના, ચોરી કરના વગૈરહ.

અમ્ર

અકસામ : અમ્રકે પાંચ અકસામ હૈં.

(૧) ફર્ઝ (૨) વાજિબ (૩) સુન્નત (૪) નિફલ (૫) મુસ્તહબ

ફર્ઝ : ફર્ઝસે વો હુકમ મુરાદ હૈ જો દલીલે કતઈસે સાબિત હો. ઉસકા મુન્કર કાફિર ઓર બિલા ઉઝર તર્ક કરનેવાલા ગુનહગાર, ફાસિક ઓર સખ્ત અઝાબકા મુસ્તહિક હૈ. મસલન નમાઝ પંજગાના અદા કરના, જિહાદ કરના વગૈરહ.

ફર્ઝકે અકસામ :

ફર્ઝકી દો કિસ્મૈં હૈં : (૧) ફર્ઝે એન (૨) ફર્ઝે કિફાયા.

(૧) ફર્ઝે એન :

ફર્ઝે એન વો ફર્ઝ હૈ જિસકા અદા કરના હર મુસલમાન પર લાઝમી હૈ. મસલન નમાઝે પંજગાના, રમઝાનુલ મુબારકકે રોઝે વગૈરહ.

(૨) ફર્ઝે કિફાયા :

ફર્ઝે કિફાયા વો ફર્ઝ હૈ જિસકા અદા કરના હર મુસલમાન પર લાઝમી નહીં બલકે ચંદ મુસલમાનોંકે અદા કરને પર સબકે ઝિમ્માસે અદા હો જાએગા. અગર કોઈ ભી અદા ન કરે તો સબકે સબ ગુનહગાર હોંગે. મસલન નમાઝે જનાઝા, જિહાદ ફી સબીલિલ્લાહ ઓર તબ્લીગે ઈસ્લામ વગૈરહ...

વાજિબ :

વાજિબસે મુરાદ વો હુકમ હૈ જો દલીલે ઝન્નીસે સાબિત હો. ઉસકા

મુન્કર કાફિર તો નહીં હોતા લેકિન ઈન્કાર કરનેવાલા ઓર બિલા-ઉઝર ઘોળનેવાલા ફાસિક ઓર અઝાબકા મુસ્તહિક હૈ. મસલન નમાઝે ઈદૈન, નમાઝે વિત્ર, સદકએ ફિત્ર ઓર કુર્બાની વગૈરહ.

સુન્નત :

સુન્નત વો મુબારક ફેઅલ હૈ જિસકો રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વઆલેહિ વસલ્લમને કિયા હો યા કરનેકા હુકમ દિયા હો. મસલન ઝોહર ઓર અસરકી ચાર સુન્નતેં વગૈરહ.

સુન્નતકે ઇકસામ :

સુન્નતકી દો કિસ્મૈં હૈં : (૧) સુન્નતે મોઅક્કેદા, (૨) સુન્નતે ગૈરમોઅક્કેદા

(૧) સુન્નતે મોઅક્કેદા :

સુન્નતે મોઅક્કેદા વો મુબારક અમલ હૈ જિસકો રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વઆલેહિ વસલ્લમને કિયા હો ઓર કરનેકી તાકીદ ફર્માઈ હો. એસી સુન્નતોંકો બિલા ઉઝર ઘોળનેવાલા ગુનહગાર ઓર કાબિલે મલામત હૈ બલકે સઝાકા ભી મુસ્તહિક હૈ. ફજરકી ૨ રકાત સુન્નત, ફર્ઝ નમાઝકે લિયે જમાઅતકા એહતેમામ ઓર દાળ્લી રખના વગૈરહ.

(૨) સુન્નતે ગૈરમોઅક્કેદા :

સુન્નતે ગૈરમોઅક્કેદાસે વો અમલ મુરાદ હૈ જિસકો રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વઆલેહિ વસલ્લમને કભી કિયા ઓર કભી બિલા ઉઝર ઘોળ ભી દિયા ઓર અમલકી તાકીદ ન ફર્માઈ હો, એસી સુન્નતોંકો સુ-ન-ને ઝવાઈદ ભી કહતે હૈં. એસી સુન્નતોંકો બિલા ઉઝર ઘોળનેવાલા કાબિલે મલામત ભી નહીં. મસલન નમાઝે અસર ઓર ઈશાકી ૪-૪ પેહલી સુન્નતેં વગૈરહ.

નિફલ : નિફલ વો અમલ હૈ જિસકી ફઝીલત શરીઅતસે સાબિત હૈ. ઉસકે અદા કરનેમૈં સવાબ હૈ ઓર ઘોળનેમૈં કોઈ અઝાબ નહીં. મુસ્તહબ યા મન્દૂબે હસન ભી કહતે હૈં. મસલન નમાઝે ઝોહર, મગરિબ, ઈશાકી દો (૨)-દો(૨) નિફલ નમાઝેં, સલાતુલ તરબીહ, સલાતુલ ઈશરાક ઓર અવ્વાબીન.

नही

ईकसाम : नहीकी दो किस्में हैं : (१) डराम, (२) मकड़ह

डराम : डराम वो अमल है जिसकी मुमानेअत दलीले कतईसे साबित हो. ईसको डलाल जाननेवाला काफ़िर है और अमलमें लानेवाला फ़ासिक और सप्त अज़ाबका मुस्तहिक है. मसलन् शराब पीना, डराम जानवरोंका गोश्त खाना, जिना करना वगैरह.

मकड़ह :

मकड़ह वो अमल है जिसके करनेसे दीनमें कराहीयत आती है जैसे आस्तीन यण्डाओे डुवे नमाज़ पण्डना, वगैरह.

मकड़हके घकसाम :

मकड़हकी दो किस्में हैं : (१) मकड़हे तेहरीमी, (२) मकड़हे तन्जीही.

मकड़हे तेहरीमी : मकड़हे तेहरीमी वो मकड़ह है जिसकी हुर्मत दलीले जन्नीसे साबित हो या'नी उसकी हुर्मतमें कुछ शुब्ह हो. मकड़हे तेहरीमी डरामके करीब है. ईसका मुर्तकिब गुनडगार और अज़ाबका मुस्तहिक है.

मकड़हे तन्जीही : मकड़हे तन्जीही वो मकड़ह है जिसको छोणनेमें सवाब है और अमलमें लानेसे अज़ाब तो नहीं होता, अलबत्ता ईसका मुर्तकिब शायद मलामतका मुस्तहिक हो. मकड़हे तन्जीही डलालके करीब है. मसलन् अन्डा, जिन्गा वगैरह.

मुभाह :

मुभाह वो अमल है जिसका करना, न करना दोनों बराबर हैं, या'नी करनेमें कोई सवाब नहीं. मसलन् गिज़ामें यावल या रोटी वगैरहका ईस्तेमाल करना.

डलाल :

डलाल वो है जिसका जवाज़ या'नी डलाल होना दलीले कतईसे साबित हो, मसलन् बकरा, गाय, बैल, भेंस, दुम्बा, मेंढा, उंट, डिरन, मछली, मुर्गीका गोश्त वगैरह.

बिदअत

बिदअतकी ता'रीफ़ :

बिदअत वो अमल है जो डजरत रसूलद्लाह सल्लल्लाहो अलैहे वआलेही वसल्लमकी ज़ाहिरि डयातके बाद निकाला गया हो.

बिदअतके घकसाम :

बिदअतके पांच (५) ईकसाम हैं : (१) बिदअते वाज़िबा, (२) बिदअते हसना, (३) बिदअते मुडर्रिमा (४) बिदअते मकड़ह, (५) बिदअते मुभाहिसा.

(१) बिदअते वाज़िबा : वो नई चीज़ जो श-र-अन् मना न हो, उसके तर्क करनेसे दीनमें नुकसान हो, पस उसका आमिल अज्जे अज़ीमका मुस्तहिक है और जानभूज़कर उसका रोकनेवाला सप्त गुनेडगार है. मसलन् कुर्आन शरीफ़ पर ओ'राब या'नी ज़बर-पेश-दो ज़बर-दो पेश-जेर-दो जेर, ज़जम लगाना. आयतको आ'दाद लगाना. ईल्मे सर्फ़ व नड्व वगैरह.

(२) बिदअते हसना : वो अमल जो श-र-अन मना न हो और जिसको आम मुसलमान कारे खैर समजते हों, उसका करना सवाब है और न करनेसे कोई अज़ाब नहीं, मसलन् पंजवक्ता नमाज़ोंकी जमाअतोंके अवकात मुकरर करना, मद्रसों, मुसाफ़िरखानों और रुबात वगैरहकी ता'मीर करना वगैरह.

(३) बिदअते मुडर्रिमा : वो नया काम जिससे दीनको धक्का पड़ोये मसलन् ओडले सुन्नत वल जमाअतके सिवा, नअे-नअे अकाईदकी जमाअतों और फ़िक्रोंका कयाम वगैरह मसलन् फ़िक्रअे ज़बरिया, कदरिया, मरजिया, वडाबिया, मौदूदिया वगैरह.

(४) बिदअते मकड़ह : वो अमल जिससे सुन्नत छूट जाओे. मसलन् ईदैन व जुम्माके ખुतबात गैरअरबी रुबानमें देना वगैरह.

(५) बिदअते मुभाहिसा : वो नया अमल जिसके करनेसे सवाब है न अज़ाब, मसलन् नअे-नअे पकवान, नई-नई सवारियोंका ईस्तेमाल वगैरह.

ચંદ બિદઆત

સિફતે ઈમાને મુજમલ, સિફતે ઈમાને મુફરસલ, છે કલ્મે, કુર્આનશરીફ ૩૦ પારોંમેં તકસીમ કરના, રુફૂઆતકા કયામ, આયાતકો નંબર લગાના, અહાદીસકી કિસ્મ મુકરર કરના, ફિત્રા સિક્કોંકી શકલમેં દેના, ચાર (૪) મઝાહિબકા તઅય્યુન, સલાસિલકા અઝરા (કાદરી, ચિશ્તી, નક્શબન્દી, સુહરવર્દી, રિફાઈ વગૈરહ), મખ્સૂસ વઝાઈફ, મુરાકેબા, ચિલ્લે, મોટરોંસે અરફાતમેં જાના, એ'રાસ, ગ્યારહવીં, બારહવીં, તીજા, બસ્તા, દસવાં, ચેહલ્લુમ, બરસી વગૈરહ સબ બિદઆત હેં. નઈ-નઈ ઈજાદ-શુદ્દા સવારિયોંમેં સફર કરના, આલાતે મકીરુસ્સૌત (લાઉડ-સ્પીકર), ટેલીગ્રામ, ટેલીફોન, ટેલીવીઝન, વિડિયો, મોબાઈલ, કોમ્પ્યુટર વગૈરહકા ઈસ્તેમાલ યે સબ બિદઆત હેં.

બિદઆતકે મુદલ્લલ હવાલે

- (૧) મિકાતુલ મિશકાત, જિલ્દ અવ્વલ, સફા ૧૭૯
- (૨) અશઅતુલ લમ્બાત, જિલ્દ અવ્વલ, સફા ૧૨૫, ૧૩૫
- (૩) રદ-દુલ મુખ્તાર, જિલ્દ અવ્વલ, સફા ૪૦
- (૪) મિશકાતુલ મસાબીહ, સફા ૩૩, હવાલા મુસ્લિમ શરીફ
- (૫) જામેઉસ સગીર
- (૬) તહઝીબુન નૌવી
- (૭) ફૈસલા પંજ મસ્અલા અઝ મૌલાના અબૂ વફા કુદ્દે-સ સિરોહૂ
- (૮) મોહકકેકાના ફૈસલા, વગૈરહ.

ઝિબહ

ઝિબહ : કિસી જાનવરકે ગલેકી રગેં ઈસ્લામી તૌર પર અલ્લાહો અકબર કેહકર કાટનેકા નામ ઝિબહ હૈ : (૧) પોસ્ત, (૨) નરખરા (સાંસકી નાલી), (૩) મિર્સી (ગિઝાકી નાલી), (૪) દોનોં શેહ રગેં. ઝિબહમેં યે ચાર ચીઝેં કાટના ચાહિયે.

ઝિબહ કૌન કરે? :

(૧) મુસલમાન મર્દ યા ઔરત, બાલિગ હો યા નાબાલિગ, (૨) આકિલ, (૩) બાહોશ, (૪) બા-ખત્ના યા બે-ખત્ના, ગુસ્લકી હાજતવાલા ભી ઝિબહ કર સકતા હૈ, (૫) એહલે કિતાબ (યૂહદી-નસારા બ-શર્તી કે ઝિબહકે વક્ત અલ્લાહ તઆલાકા નામ લે)

ઝિબહકી સુન્નતેં :

(૧) ઘુરી અચ્છી તરહ તેઝ કર લેના, (૨) ઝિબહસે પેહલે પાની પિલાના, (૩) ઝિબહકે વક્ત જાનવરકા સર જુનૂબ ઔર મુંહ કિબ્લાકી તરફ કરના, (૪) બા-તહારત ઝિબહ કરના, (૫) ઝાબિહકા કિબ્લા-રુખ હોના, (૬) દાએં હાથસે ઝિબહ કરના, (૭) ઝિબહ કરતે વક્ત ગલે પર ઘુરી ફેરનેમેં તેઝી ઔર જલ્દી કરના, (૮) બિસ્મિલ્લાહેકી 'હે' કો ઝાહિર કરના યા'ની બિસ્મિલ્લાહે અલ્લાહો અકબર કેહના, (૯) જાનવરકો નર્મીસે બાએં પેહલૂ પર લિટાના, (૧૦) જાનવરોંકે પાંચ બાંધ દેના. (અલબત્તા સીધા પાંચ ખુલા રેહને દે).

અહમ મસાઇલ :

(૧) અગર એસે જાનવરકો ઝિબહ કરેં જિસકી હયાતકા પૂરા-પૂરા યકીન નહીં તો ઝિબહકે વક્ત ઉસસે ખૂન જારી હોના યા ઝિન્દોંકી જૈસી કોઈ હરકત સાદિર હોની કાફી હૈ. યા'ની, ઝબીહા હલાલ હૈ. અગર ઈનમેંસે કોઈ બાત ભી ઝાહિર ન હો યા'ની, ખૂન જારી હો ન કોઈ હરકત સાદિર હો તો ફિર ઝબીહા મુદ્દરિ હૈ. અગર ઝિબહકે બાદ જાનવર પુકારે યા ખળા હો જાએ યા ડરે યા પલટ જાએ યા બાંગ દે તો ઈન સૂરતોંમેં ઝબીહા દુરુસ્ત ઔર હલાલ હૈ. બ-શર્તી કે ઝિબહ કામિલ તૌર પર હુવા હો. ભેંસ, બકરી વગૈરહકો ઝિબહ કરનેકે બાદ ઉસકે પેટસે ઝિન્દા બચ્યા નિકલે તો ઉસકા ભી ઝિબહ કરના ઝરૂરી હૈ ક્યોંકે માંકા ઝિબહ હોના બચ્ચેકે લિયે કાફી નહીં હૈ. અગર બચ્યા મુદ્દરિ નિકલે યા એસા હો કે અભી આ'ઝા બરાબર નહીં બને હેં તો ઈન દોનોં સૂરતોંમેં ઉસકા ઈસ્તેમાલ દુરુસ્ત નહીં હૈ. ઈસ અમલકા ખાસ ખયાલ રહે કે ઠીક બિસ્મિલ્લાહે અલ્લાહો અકબરકે સાથ હી ઘુરી રવાં હો.

હલાલ ઝબીહાસે મુન્દર્જ ઝૈલ ચીઝોંકા ખાના જાઈઝ નહીં હૈ :
(૧) બેહતા ખૂન, (૨) પિત્તા, (૩) ગદ્દુદ, (૪) કપૂરે મકરૂહે તેહરીમી હૈં,
(૫) હુંકના, (૬) શર્મગાહે નર, (૭) શર્મગાહે માદા હરામ હૈં.

હલાલ ઓર હરામ જાનવરોંકી પેહચાન

હરામ જાનવર :

જિન જાનવરોંમે ખૂન બિલકુલ નહીં હૈ મસલન્ મખ્ખી, મચ્છર, મકળી, ઝિંગર, બિચ્છૂ, જુગનૂ, દીમક, ચ્યૂટી વગૈરહ સબ હરામ હૈં લેકિન ટિડ્ડી બગૈર ઝિબહ કિયે ભી હલાલ હૈ.

જિન જાનવરોંમે ખૂન હૈ લેકિન બેહતા ખૂન નહીં હૈ જૈસે સાંપ, છિપકલી, ગિરગિટ વગૈરહ સબ હરામ હૈં. જો જાનવર ઝમીનકે અંદર રેહતે હૈં જૈસે ચૂહા, છઘુંદર, ઘોંસ, નેલવા વગૈરહ સબ હરામ હૈં લેકિન ખરગોશ હલાલ હૈ. જો જાનવર પાનીમે પૈદા હોતે હૈં ઓર વહીં ઝિંદગી બસર કરતે હૈં મસલન્ મેંઝક, કેકળા, મગરમચ્છ, કઘુવા વગૈરહ સબ હરામ હૈં લેકિન મછલી મરી હુઈ ભી હલાલ હૈ. બામ મછલી ઓર સિયાહ મછલી ભી હલાલ હૈ.

જો દરિન્દે દાંતોં ઓર પંજોંસે શિકાર કરતે હૈં જૈસે શેર, ભેળિયા, લોમળી, તેંદવા, ચીતા, બિલ્લી, કુત્તા, બંદર, લંગૂર, રીંછ, ગીદળ, બિજૂ વગૈરહ સબ હરામ હૈં ઓર જો પંજોંસે શિકાર કરતે હૈં જૈસે બાઝ, બેહરી, હુમા, ચીલ, શકરા, લટૂરા, કોઆ, ગીધ વગૈરહ સબ હરામ હૈં.

હલાલ જાનવર :

જિન જાનવરોંમે બેહતા ખૂન હો, ઘાસ-પત્તે વગૈરહ ખાતે હૈં, દાંતોંસે શિકાર નહીં કરતે જૈસે ઊંટ, બકરી, ભેળ, ગાય, બૈલ, ભેંસ વગૈરહ સબ હલાલ હૈં. મગર ઘોળા મકરૂહ હૈ. જો પરિન્દે સિર્ફ દાના યુગતે હૈં, પંજોંસે ઝખમ યા શિકાર નહીં કરતે જૈસે ચિળિયા, કબૂતર, તીતર, ફાપ્તા, મુર્ગ, બતખ, બગલા, મેના, પોપટ વગૈરહ સબ હલાલ હૈં.

દૂધ ઓર અન્ડે :

હલાલ જાનવરોંકા દૂધ હલાલ ઓર હરામ જાનવરકા દૂધ હરામ હૈ.

ઈસી તરહ હલાલ જાનવરોંકે અન્ડે હલાલ ઓર હરામ જાનવરોંકે અન્ડે હરામ હૈં.

ઝિબહકી નિચ્ચત :

બિસ્મિલ્લાહે અલ્લાહો અકબર.

પાની

ઘકસામ :

પાનીકી દો કિસ્મેં હૈં : આબે મુત્લક, આબે મુકય્ચદ.

આબે મુત્લક :

વો આમ પાની જો પાની હી ઝહનમે આતા હૈ મસલન્ ખડ્ડે (ગદ્દુદે), કૂએં, દરિયા, તાલાબ, સમન્દરકા પાની વગૈરહ.

આબે મુકય્ચદ :

વો પાની જો આમ તૌર પર પાની નહીં કહા જાતા જૈસે નારિયલ, તરબૂઝ, સિરકા યા કેવળે વગૈરહકા પાની.

આબે મુત્લકકે ઘકસામ :

આબે મુત્લકકી દો કિસ્મેં હૈં : (૧) આબે જારી, (૨) આબે રાકિદ.

આબે જારી :

આબે જારી વો બેહતા હુવા પાની જો ઘાસકે તિનકેકો બહા લે જાએ મસલન્ નદી, દરિયા, નહર, બારિશ, શબનમ ઓર પિઘલે હુવે બર્ફકા પાની વગૈરહ.

આબે રાકિદ :

આબે રાકિદકી દો કિસ્મેં હૈં : (૧) આબે કસીર, (૨) આબે કલીલ.

આબે કસીર :

આબે કસીરકી કમસે કમ લંબાઈ-ચૌઘાઈ ૧૦ X ૧૦ ગઝ. યે ગઝ શરઈ હૈ જો એક હાથકે બરાબર હૈ. ઓર ગેરહાઈ ઈતની હો કે ચિલ્લુસે પાની લેં તો ઝમીન ન ખુલે, મસલન્ સમંદર, તાલાબ, હોઝ વગૈરહકા પાની. મખ્ફી મુબાદ કે યે પાની ઉસ વક્ત નાપાક હો જાએગા જબ કે નજાસતકી વજહસે રંગ યા બૂ યા

મઝા તબ્દીલ હો જાએ.

આબે કલીલ : જો પાની ૧૦ X ૧૦ ગઝસે કમ હો વો આબે કલીલ હૈ. મસલનુ છોટે ખડ્ડોં (ગઢઢોં) યા કૂએં વગૈરહકા પાની.

આબે કસીર : આબે જારી - આબે મુત્લક : ઇન પાંચોંસે વુઝૂ ઓર ગુસ્લ જાઈઝ હૈ ઓર નાપાક ચીઝેં ભી પાક હો જાતી હૈ. ઇન પાંચોંમેં અગર ઝરા ભી નજાસત ગિર જાએ તો ભી યે પાની નાપાક નહીં હોતા.

આબે કલીલ : આબે કલીલસે વુઝૂ ઓર ગુસ્લ જાઈઝ હૈ બ-શર્તી કે ઉસમેં ઝરા-સી ભી નજાસત ન ગિરી હો, વર્ના સારા પાની નાપાક હૈ, જિસસે ન તો વુઝૂ-ગુસ્લ હો સકતા હૈ ઓર ન કોઈ ચીઝ પાક કી જા સકતી હૈ.

આબે મુકય્દ : આબે મુકય્દસે વુઝૂ ઓર ગુસ્લ દુરુસ્ત નહીં, અલબત્તા ઇસ પાનીસે નાપાક ચીઝેં પાક કી જા સકતી હૈ.

કૂએંકા બયાન

કૂઆં :

કૂએંસે મુરાદ વો પાની હૈ જો ૧૦ X ૧૦ ગઝસે કમ હો, વર્ના વો આબે કસીરકે હુકમમેં આ જાતા હૈ.

વો ચીઝેં જિનકે ગિરનેસે કૂઆં નાપાક નહીં હોતા :

(૧) આબી જાનવર (મછલી, મેંડક) (૨) વો જાનવર જિનમેં ખૂન જારી ન હો (મખ્ખી, મચ્છર, બિચ્છૂ વગૈરહ) (૩) ઊંટ યા બકરીકી એક-દો મેંગનીયાં (૪) ચીલ યા ચમગાદળકી બીટ (૫) સુવ્વરકે સિવા કુલ જાનવરોંકી ખુશ્ક હડ્ડી જિસ પર ગોશ્ત યા ચરબી ન હો, (૬) નાખુન યા મૈલ વગૈરહ ગિરનેસે કૂએંકા પાની નાપાક નહીં હોતા.

વો ચીઝેં જિનકે ગિરનેસે કુલ પાની નાપાક નહીં હોતા ઓર પાક

કરનેકા તરીકા :

ચૂહા યા ચિળિયા યા ઉનસે બળા મગર કબૂતર, મુર્ગી, બિલ્લીસે છોટા કોઈ જાનવર કૂએંમેં ગિરકર મર જાએ ઓર ફૂટે-ફૂટે નહીં તો કુલ પાની નાપાક નહીં હોગા. એસી સૂરતમેં ૨૦ તા ૩૦ ડોલ પાની નિકાલનેસે કૂઆં પાક હો

જાએગા. (૨૦ ડોલ નિકાલના વાજિબ ઓર ૩૦ ડોલ નિકાલના મુસ્તહબ હૈ)

બિલ્લી યા કબૂતર યા ઉનકે બરાબર યા ઉનસે બળા મગર બકરીસે છોટા જાનવર કૂએંમેં ગિરકર મર જાએ યા મરા હુવા ગિર જાએ મગર ફૂટે યા ફૂટે નહીં તો કુલ પાની નાપાક ન હોગા ઓર એસી સૂરતમેં ૪૦ તા ૬૦ ડોલ તક નિકાલનેસે કૂઆં પાક હો જાએગા. (૪૦ ડોલ નિકાલના વાજિબ, ૬૦ ડોલ નિકાલના મુસ્તહબ હૈ).

વો ચીઝેં જિનકે ગિરનેસે કુલ પાની નાપાક હો જાતા હૈ :

(૧) નજાસત ખ્વાહ થોળી હો યા બહોત, ખફીફા હો યા ગલીઝા, મસલનુ એક કતરા શરાબ, પેશાબ યા ખૂનકા કત્રા યા ઝરાસા પાખાના, કોઈ ઓર નજાસત યા નાપાક શય ગિર જાએ (૨) બળે જિસ્મવાલે જાનવર મસલનુ બકરી, આદમી, ગિરકર મર જાએ, અગરચે કે ઉસમેંસે કોઈ ફૂલા-ફૂટા ન હો (૩) જિન જાનવરોંકે અંદર ખૂન જારી હો મસલનુ ચિળિયા, ચૂહા, મુર્ગી વગૈરહ કૂએંમેં ગિરકર ફૂટે યા ફૂટ જાએ યા ફૂલે-ફૂટે ગિર જાએ (૪) સુવ્વરકા મુજરદ ગિરના ખ્વાહ મરે યા ન મરે, મુન્દર્જા બાલા તમામ સૂરતોંમેં સારા કૂઆં નાપાક હો જાએગા, જિસકો પાક કરનેકે લિયે કૂએંકા સારા પાની નિકાલ દિયા જાએ. જિસ કૂએંકા કુલ પાની નિકાલ ન સકેં તો ઉસ કૂએંસે ૨૦૦ યા ૩૦૦ ડોલ પાની નિકાલા જાએ. (૨૦૦ ડોલ નિકાલના વાજિબ, ૩૦૦ ડોલ નિકાલના મુસ્તહબ હૈ).

ડોલકી મિકદાર :

હર કૂએંકે લિયે ઉસી કૂએંકા ડોલ મો'તેબર હૈ. અગર કોઈ ખાસ ડોલ મુકરર ન હો તો સવા દો (૨.૧૫) સેર ૧૦ તોલા યા'ની એક સાઅકા ડોલ ઇસ્તેમાલ કરેં.

નજાસત :

નજાસત ગલાઝતકો કહતે હૈં જિસસે ઇન્સાનકી તબીઅત નફરત કરતી હૈ.

નજાસતકે ઇકસામ :

નજાસતકી દો કિસ્મો હો : (૧) નજાસતે હકીકી (૨) નજાસતે હુકમી

નજાસતે હકીકી :

યે નજાસત દેખનેમે આ સકતી હૈ જૈસૈ પાખાના, પેશાબ, ગોબર, શરાબ વગૈરહ.

નજાસતે હકીકીકે ઇકસામ :

નજાસતે હકીકીકી દો કિસ્મો હો : (૧) નજાસતે ગલીઝા (૨) નજાસતે ખફીફા.

નજાસતે ગલીઝા :

નજાસતે ગલીઝા નાપાકીમે સખ્ત ઓર ઝિયાદા ગલીઝ હોતી હૈ. જૈસે ઇન્સાનકા પેશાબ, પાખાના, ચૌપાયોંકા ગોબર, હરામ જાનવરોંકા પેશાબ યા શરાબ વગૈરહ.

નજાસતે ગલીઝાકી મુઆફીકી મિકદાર :

નજાસતે ગલીઝા ગાળહી યા'ની પાખાના યા ગોબર હો તો ૪.૫ સાળહે ચાર માશા તક મુઆફ હૈ. અગર પતલી હો યા'ની હરામ જાનવરોંકા પેશાબ યા શરાબ હો તો એક રુપિયાકે ફૈલાવકે બરાબર હથેલી ગેહરાઉંકે બરાબર મુઆફ હૈ, જિસસે નમાઝ વગૈરહ અદા હો જાતી હૈ લેકિન કરાહત (મકરૂહ) કે સાથ અદા હોતી હૈ.

નજાસતે ખફીફા :

નજાસતે ખફીફા નાપાકીમે કમ ઓર હલકી-સી હોતી હૈ. ઘોળે યા હલાલ જાનવરોંકા પેશાબ ઓર હરામ પરિન્દોંકી બીટ વગૈરહ.

નજાસતે ખફીફાકી મુઆફીકી મિકદાર :

નજાસતે ખફીફા ચૌથાઈ (૧/૪) અઝૂ યા ચૌથાઈ કપળેસે કમ હો તો મુઆફ હૈ. ચૌથાઈ પૂરે જિસ્મ યા લિબાસકી નહીં બલકે ઓસ હિસ્સાકી જિસ પર નજાસત લગી હો, મસલન આસ્તીન યા કલી વગૈરહ.

નજાસતે હુકમી :

નજાસતે હુકમી નઝર નહીં આતી લેકિન ઇસ્લામી કાનૂનસે સાબિત

હૈ, જૈસે બેવુઝૂ હોના યા ગુસ્લકી હાજત હોના.

નજાસતે હુકમીકે ઇકસામ :

નજાસતે હુકમીકી દો કિસ્મો હો : (૧) હ-દ-સે અસ્ગર (૨) હ-દ-સે અકબર.

હ-દ-સે અસ્ગર :

હ-દ-સે અસ્ગર બે-વુઝૂકી હાલતકો કેહતે હો, વુઝૂ કરતે હી પાકી હાસિલ હો જાતી હૈ.

હ-દ-સે અકબર :

હ-દ-સે અકબર ગુસ્લકી હાલતકો કેહતે હો. મસલન જનાબત, હૈઝ, નિફાસ, એહતેલામકે ગુસ્લકી હાજત, ગુસ્લ કરતે હી પાકી હાસિલ હો જાતી હૈ.

નજાસતે ગલીઝાકા હુકમ :

નજાસતે ગલીઝા દિરહમસે ઝાઈદ લગ જાએ તો દૂર કરના ફર્ઝ હૈ ઓર દિરહમકે બરાબર હો તો દૂર કરના વાજિબ ઓર દિરહમસે કમકા દૂર કરના સુન્નત હૈ.

નજાસતે ખફીફાકા હુકમ :

નજાસતે ખફીફા લિબાસકે કિસી ભી હિસ્સેકો ચૌથાઈ હિસ્સેસે ઝાઈદ લગ જાએ તો દૂર કરના ફર્ઝ હૈ ઓર બરાબર ચૌથાઈ હિસ્સા લગ જાએ તો દૂર કરના વાજિબ હૈ ઓર ચૌથાઈ હિસ્સેસે કમ હો તો દૂર કરના સુન્નત હૈ.

ઇસ્તિન્જા

ઇસ્તિન્જા : ઇસ્તિન્જા પેશાબ યા પાખાનાકે મકામસે ગલાઝતકે દૂર કરનેકો કહતે હો.

વો ચીઝેં જિનસે ઇસ્તિન્જા જાઇઝા હૈ :

- (૧) મિટ્ટીકે ઢેલે
- (૨) પથ્થર
- (૩) રેત

(੪) ਔਰ ਪਾਨੀਸੇ ਈਸਤਿ-ਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਸੁਨਨਤ ਹੈ

ਫਰ ਉਸ ਘੀਝਸੇ ਜ਼ੋ ਪਾਕ ਫੋ ਔਰ ਨਜ਼ਸਤ ਫ਼ੂਰ ਕਰ ਸਕੇ, ਈਸਤਿ-ਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਾਈਜ਼ ਹੈ. ਅਲਫਤਾ ਜ਼ਿਨ ਘੀਝੋਂਸੇ ਆਫਮੀ ਯਾ ਜ਼ਾਨਵਰ ਨਫ਼ਾ ਉਫਾਐਂ ਮਸਲਨ੍ ਪਾਨੇਕੀ ਘੀਝੋਂ, ਜ਼ਾਨਵਰੋਂਕਾ ਘਾਰਾ ਔਰ ਜ਼ੋ ਘੀਝੋਂ ਕਾਫਿਲੇ ਅਫਤਰਾਮ ਫ਼ੋਂ ਘਾ'ਨੀ ਵੁਜ਼ੂਕਾ ਫਯਾ ਫ਼ੁਵਾ ਪਾਨੀ, ਜ਼ਮਜ਼ਮਕਾ ਪਾਨੀ ਵਗੈਰਫ਼ਸੇ ਈਸਤਿ-ਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਮਕਰੁਫ਼ ਹੈ.

ਫਯਤੁਲ-ਘੁਲਾਮੈਂ ਜ਼ਾਨੇਕੀ ਫ਼ੁਆ :

ਫਯਤੁਲ-ਘੁਲਾਮੈਂ ਫ਼ਾਐਂ ਪੈਰਸੇ ਫ਼ਾਫਿਲ ਫ਼ੋਂ ਔਰ ਘੇ ਫ਼ੁਆ ਪਯਫ਼ੋਂ :

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُبْنِ وَالْجَبَائِلِ

‘ਅਲ਼ਲਾਫ਼ੁਮ-ਮ ਈਨੀ ਅਊਊ-ਫਿ-ਕ ਮਿਨਲ ਘੁਫੁਸਿ ਵਲ ਫਫਾਈਸ.’

ਫਾਫਰ ਨਿਕਲਤੇ ਵਕਤ ਸੀਧੇ ਪੈਰਸੇ ਫ਼ਾਫਰ ਆਐਂ ਔਰ ਘੇ ਫ਼ੁਆ ਪਯਫ਼ੋਂ :

غُفْرَانِكَ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنِّي الْأَذَى وَعَافَانِي

‘ਗੁਫ਼ਰਾ-ਨ-ਕ ਅਲ਼ਫ਼ਮੋ ਲਿਲ਼ਲਾਫ਼ਿਲ਼ਲੀ ਅਜ਼-ਫਫ ਅਨ-ਨੀਲ ਅਜ਼ਾ ਵ ਆਫ਼ਾਨੀ.’

ਪੇਸ਼ਾਫ ਯਾ ਪਾਫਾਨੇਕੇ ਵਕਤ ਕਿਫ਼ਲਾਕੋ ਮੁਂਫ ਯਾ ਪੀਠ ਕਰਨਾ ਫ਼ਰਾਮ ਹੈ. (ਫੁਯਾਰੀ, ਮੁਸ਼ਿਮ, ਈਮਾਮ ਅਫਮਫ, ਨਸਾਈ, ਤਫਤਾਵੀ, ਫਜ਼ਾਜ਼)

ਵੁਜ਼ੂ

الْوُضُوءُ مِفْتَاحُ صَلَاةٍ

ਅਲ਼ਵੁਜ਼ੂ ਮਿਫ਼ਤਾਫ਼ੁਸ਼ਲਾਤ. ਵੁਜ਼ੂ ਨਮਾਜ਼ਕੀ ਫੁਨੁਫ਼ ਹੈ. (ਅਫੂ ਫਾਊਫ, ਤਿਮਿਝੀ, ਫਾਰਮੀ, ਈਮਾਮ ਅਫਮਫ)

ਵੁਜ਼ੂ :

ਵੁਜ਼ੂਕੇ ਲਫ਼ੀ ਮਾ'ਨਾ ਰੈਸ਼ਾਨ ਕਰਨੇਕੇ ਫ਼ੋਂ. ਈਸਲਾਮੀ ਕਾਨੂਨਮੈਂ ਅੇਕ ਮਘ਼ਸੂਸ ਤਰੀਕੇਸੇ ਆ'ਜ਼ਾਕੋ ਧੋਨੇਕਾ ਤਰੀਕਾ ਹੈ. (ਮਾਅਫਫ, ਰੁਕੂਅ-੩)

ਫ਼ਰਾਫਯ :

ਵੁਜ਼ੂਮੈਂ ਘਾਰ ਫ਼ਰੁ ਫ਼ੋਂ :

(੧) ਸਾਰੇ ਘੇਫਰੇਕਾ ਧੋਨਾ,

(੨) ਫੋਨੋਂ ਫਾਥ ਕੋਫਨਿਯੋਂ ਸਮੇਤ ਧੋਨਾ,

(੩) ਘੈਥਾਈ ਸਰਕਾ ਮਸਫ ਕਰਨਾ,

(੪) ਫੋਨੋਂ ਪੈਰ ਟਘਨੋਂ ਸਮੇਤ ਧੋਨਾ.

ਸੁਨਨਤੋਂ :

ਵੁਜ਼ੂਮੈਂ ੧੧ ਸੁਨਨਤੋਂ ਫ਼ੋਂ :-

(੧) ਨਿਘਤ ਕਰਨਾ, (੨) ਤਸਮੀਯਾ ਪਯਫ਼ਨਾ, (੩) ਫੋਨੋਂ ਫਾਥ ਪੰਝੋ ਸਮੇਤ ਧੋਨਾ, (੪) ਮਿਸ਼ਵਾਕ ਕਰਨਾ, (੫) ਫੁਲ਼ੀ ਕਰਨਾ, (ਫ) ਨਾਕਮੈਂ ਪਾਨੀ ਡਾਲਕਰ ਧੋਨਾ, (੭) ਫਾਯਫੀਮੈਂ ਫਿਲਾਲ ਕਰਨਾ, (੮) ਫਾਥ-ਪੈਰਕੀ ਉਂਗਲਿਯੋਂਮੈਂ ਫਿਲਾਲ ਕਰਨਾ, (੯) ਫਰ ਅਜ਼ੂਕੋ ਤੀਨ-ਤੀਨ ਫਾਰ ਧੋਨਾ, (੧੦) ਅੇਕ ਫਾਰ ਪੂਰੇ ਸਰਕਾ ਮਸਫ ਕਰਨਾ, (੧੧) ਪੈ ਫਰ ਪੈ ਵੁਜ਼ੂ ਕਰਨਾ.

ਮੁਸ਼ਤਫਫਫਾਤ :

ਵੁਜ਼ੂਮੈਂ ੮ ਮੁਸ਼ਤਫਫਫਾਤ ਫ਼ੋਂ :

(੧) ਫਾਐਂਸੇ ਸੁਰੁ ਕਰਨਾ, (੨) ਗਰਫਨਕਾ ਮਸਫ ਕਰਨਾ, (੩) ਕਿਫ਼ਲਾਕੀ ਤਰਫ਼ ਰੁਫ ਕਰਕੇ ਵੁਜ਼ੂ ਕਰਨਾ, (੪) ਵੁਜ਼ੂਕਾ ਕਾਮ ਘੁਫ ਕਰਨਾ, (੫) ਪੇਫਲੀ ਫਫ਼ ਆ'ਜ਼ਾਕੇ ਧੋਨੇਮੈਂ ਮਲਨਾ, (ਫ) ਫਾਐਂ ਫਾਥਸੇ ਨਾਕ ਸਾਫ਼ ਕਰਨਾ, (੭) ਪਾਕ ਔਰ ਊਘੀ ਜਗਫ ਫੈਠਕਰ ਵੁਜ਼ੂ ਕਰਨਾ, (੮) ਫਰ ਅਜ਼ੂ ਧੋਤੇ ਵਕਤ ਫ਼ੁਆ ਪਯਫ਼ਨਾ.

ਮਕਰੁਫ਼ਾਤ :

(੧) ਮੁਸ਼ਤਫਫਫਾਤੇ ਵੁਜ਼ੂਕੇ ਫਿਲਾਫ਼ ਕਰਨਾ, (੨) ਪਾਨੀ ਜ਼ਰੁਰਤਸੇ ਜ਼ਿਯਾਫਾ ਯਾ ਕਮ ਫਰਯ ਕਰਨਾ, (੩) ਫਾਲਤੇ ਵੁਜ਼ੂਮੈਂ ਫਿਲਾ ਜ਼ਰੁਰਤ ਸ਼ਫੀਫ ਫ਼ੁਨਿਯਾਕੀ ਫਾਤੋਂ ਕਰਨਾ, (੪) ਮੁਂਫ ਯਾ ਫ਼ੂਸਰੇ ਆ'ਜ਼ਾ ਪਰ ਜ਼ੋਰਸੇ ਪਾਨੀ ਮਾਰਨਾ, (੫) ਤੀਨ ਫਾਰਸੇ ਜ਼ਿਯਾਫਾ ਆ'ਜ਼ਾਕੋ ਧੋਨਾ, (ਫ) ਨਐ ਪਾਨੀਸੇ ਤੀਨ ਫਾਰ ਮਸਾ ਕਰਨਾ, (੭) ਵੁਜ਼ੂਕੇ ਫਾਫ ਫਾਥੋਂਕਾ ਪਾਨੀ ਜ਼ਟਕਨਾ, (੮) ਔਰਤਕੇ ਫਯੇ ਫ਼ੁਵੇ ਪਾਨੀਸੇ ਵੁਜ਼ੂ ਕਰਨਾ, (੯) ਮਸ਼ਿਫਫਕੇ ਅਂਫਰ ਵੁਜ਼ੂ ਕਰਨਾ, (੧੦) ਨਜ਼ਿਸ ਜਗਫ ਪਰ ਵੁਜ਼ੂ ਕਰਨਾ.

ਵੁਜ਼ੂ ਤੋਠਨੇਵਾਲੀ ਘੀਝੋਂ :

ਵੁਜ਼ੂ ਤੋਠਨੇਵਾਲੀ ੧੦ ਘੀਝੋਂ ਫ਼ੋਂ :-

(१) बदनके किसी मकामसे भून या पीप निकलकर बेल जाना, (२) रीह निकलना, (३) पाभाना या पेशाबके मकामसे किसी और चीजका निकलना, (४) पाभाना या पेशाब करना, (५) मुंह भरकर कै करना, (६) लेटकर या सडारा लेकर सो जाना, (७) बेहोश हो जाना, (८) दीवाना हो जाना, (९) बालिग नमाजीका केह-कहा मारकर हंसना. अलबत्ता जनाजेकी नमाजमें हंसनेसे वुजू नहीं टूटता, (१०) थूकमें भूनका रंग गालिब आना.

नोट : हमेशा बावुजू रहना बणी करामत है. हादसाते ईत्तिफाकीसे अल्लाह तआला मेहफूज रहता है.

वुजूकी नियत :

أَتَوَضَّأُ لِرَفْعِ الْحَدَثِ

‘अ-त-वद-दओ लेरफ-ईल-ह-द-से.’

वुजूके बादकी नियत :

اللَّهُمَّ اجْعَلْنِي مِنَ التَّوَّابِينَ وَاجْعَلْنِي مِنَ الْمُتَطَهِّرِينَ

‘अल्लाहुम्मज अल-नी मिनत तव्वाबी-न वज-अल-नी मिनल मु-त-तह-हेरीन.’

गुस्ल

गुस्ल : गुस्लके मा’नी सारे जिस्मको इस्लामी तरीकेसे पाक करनेके हैं.

इराघा :

गुस्लमें ३ इर्ज हैं :

(१) कुल्ली या’नी गरारा (गरगरा) करना, (२) नाकमें पानी डालकर धोना, (३) सारे जिस्म पर ऐसा पानी बडाना के बाल बराबर जगह सूभी न रहे.

सुन्नतें :

गुस्लमें ५ (पांच) सुन्नतें हैं :

(१) पछोंयों तक हाथ धोना, (२) जिस्मकी नजासतको दूर करना, (३) शर्मगाह धोना, (४) वुजू करना, (५) वो तमाम उमूर जो वुजूमें मुस्तहब

हैं, गुस्लमें भी मुस्तहब हैं. अलबत्ता दुआओं पण्डना और डिब्ला-रु डोना और बया हुवा पानी पीना नहीं है.

मक़्दहात :

(१) वो चीजें जो वुजूमें मक़्दहात हैं, गुस्लमें भी मक़्दहात हैं, (२) बे-जइरत गुफ्तगू करना, (३) बे-जइरत ऐसी जगह नडाना जहां गैरमहदरमकी नजर पणती हो.

ह-द-से अकबरके अहेकाम :

जिन चीजोंसे गुस्ल इर्ज होता है उस हावतमें हस्बे जैल उमूर हराम हैं : (१) नमाज पण्डना, सजदा करना, (२) का’बेका तवाफ़ करना, (३) कुर्आन शरीफ़को धूना, (४) देभकर या जभानी कुर्आनकी तिलावत करना, (५) किसी आयतका लिपना, (६) ऐसी अंगूठीको धूना जिस पर आयत लिपी हुई हो, (७) मस्जिदमें दाभिल होना, (८) हैज व निफ़ासकी हावतमें रोजा रहना, (९) हैजकी हावतमें जिमाअ करना, (१०) जिस पर गुस्ल वाजिब हो उसको याहिये के नडानेमें ताभीर न करे. अगर ईतनी ताभीर की के नमाजका वक्ते आभिर आ गया तो अब इौरन नडाना इर्ज हो जाता है.

गुस्लकी नियत :

نَوَيْتُ أَنْ اغْتَسِلَ مِنْ غُسْلِ الْجُمُعَةِ مُتَّالًا لِأَمْرِ اللَّهِ

تَعَالَى طَهَارَةً لِلْبَدَنِ لِاسْتِبَاحَةِ الصَّلَاةِ وَرَفْعِ الْحَدَثِ

‘नवयतो अन अग-तसे-ल मिन गुस-दिल जुमुअते मुतसावन ले अमरिल्लाहे तआला तहा-रतल दिल ब-द-ने दिस-तिबा-हतिस सवाते व र-इ-ईल-ह-द-से.’

ये नियत जुम्माके गुस्लकी है, कोई दूसरा गुस्ल हो तो ‘गुस दिल जुमुअते’ की जगह पढ़ें.

अहेतेलामका गुस्ल हो तो : अल अहेतेलामे मिन र-ग-बतिश शैतान.

જનાબતકા હો તો : અલ જના-બતે

હેઝકા : અલ હેઝો

નિફાસ : અન નિફાસે

એહરામ : અલ એહરામે

શબે બરાત : અશ શબે બરાતે

ઈદુલફિત્ર : અલ ઈદિલ ફિતરે

ઈદુદદોહા : અલ ઈદિદ દોહા

તયમ્મુમ

તયમ્મુમ : પાક મિટ્ટી યા પથ્થર યા ઈંટ પર દોનોં હાથ એક દફા મારકર સારે મુંહ પર ઔર દૂસરી દફા મારકર સારે ચેહરે પર મસહ કરના ઈસકો તયમ્મુમ કરના કેહતે હૈં. તયમ્મુમ વુઝૂ ઔર ગુસ્લકા જા-નશીન (ખલીફા) હૈ.

તયમ્મુમકી સૂરતેં :

તયમ્મુમ જાઈઝ હોનેકી છેહ (૬) સૂરતેં હૈં :- (૧) જિન ઉમૂરમેં તહારત શર્ત નહીં, મસલન બેવુઝૂકા ઝુબાની કુર્આન પળના, ઝિયારતે કુબૂર, દફને મૈયત વગૈરા, ઈનકે લિયે પાની પર કુદરત હોતે હુવે તયમ્મુમ જાઈઝ હૈ, (૨) પાની એક મીલ દૂર હો, (૩) પાનીકે ઈસ્તેમાલસે મઝકે બળનેકા અંદેશા હો, (૪) પાની હૈ લેકિન વુઝૂ યા ગુસ્લ કિયા જાએ તો ખુદ યા સવારી યા હમસફર પ્યાસા રેહ જાએ, (૫) પાની દો ગુની કીમત પર મિલ રહા હો યા કમી પર મિલ રહા હો લેકિન ખરીદનેકી સક્ત ન હો, (૬) વુઝૂ યા ગુસ્લ કરનેસે ઔસી નમાઝકે ફોત હો જાનેકા અંદેશા હો જિસકા કોઈ બદલ નહીં, મસલન નમાઝે જનાઝા, નમાઝે ઈદેન વગૈરહ.

તયમ્મુમ તોળનેવાલી ચીઝેં :

- (૧) જિનસે ગુસ્લ વાજિબ હોતા હૈ, ઉનસે ગુસ્લકા તયમ્મુમ ટૂટ જાતા હૈ
- (૨) જિન ચીઝોંસે વુઝૂ ટૂટ જાતા હૈ, ઉનસે તયમ્મુમ ભી ટૂટ જાતા હૈ.
- (૩) પાની મોહય્યા હોનેસે તયમ્મુમ ટૂટ જાતા હૈ.

(૪) ગુસ્લકા તયમ્મુલ ઉસ વક્ત તક બાકી રેહતા હૈ, જબ તક કે દોબારા ગુસ્લ વાજિબ ન હો.

તયમ્મુમકે ફરાઈઝ :

તયમ્મુમમેં દો ફર્ઝ હૈં :

(૧) નાપાકીસે નિકલનેકી નિચ્ચત કરના, (૨) પેહલી દફા મિટ્ટી પર હાથ મારકર દોનોં પાથ કોહનીયોં સમેત ઔસા મસહ કરના કે બાલ બરાબર જગહ છૂટને ન પાએ.

તયમ્મુમકી સુન્નતેં :

તયમ્મુમમેં સાત સુન્નતેં હૈં : (૧) બિસ્મિલ્લાહ કેહના, (૨) હથેલીયોંકો અંદરકી તરફસે મિટ્ટી પર મારના, (૩) હથેલીયોંકો મિટ્ટી પર રખકર આગેકી તરફ ખીંચના, (૪) હથેલીયોંકો પીછેકી તરફ હટાના, (૫) હાથોંસે મિટ્ટી ઝાળના (૬) બા-તર્તીબ પેહલે ચેહરે, ફિર દાયેં હાથ, ફિર બાયેં હાથ પર મસહ કરના (૭) પૈ દર પૈ બિલા-તવક્ફુફ મસહ કરના,

મસ્અલા :

તયમ્મુમ કિયા હુવા શખ્સ વુઝૂ કિયે હુવે શખ્સકી ઈમામત કર સક્તા હૈ.

તયમ્મુમકી નિચ્ચત :

أَتَيْمُّمٌ لِرَفْعِ الْحَدِّثِ

‘અ-ત-યમ-મમો લેરફ-ઈલ હ-દ-સે.’

અરકાને ઈસ્લામ

بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسَةِ

બુનીયલ ઈસ્લા-મ અલા ખમ્સતિન.

અરકાને ઈસ્લામ : અરકાને ઈસ્લામ પાંચ (૫) હૈં :

- (૧) ઈમાન, (૨) નમાઝ, (૩) રોઝા, (૪) ઝકાત, (૫) હજ.

ઈમાન :

ઈમાન યા'ની ઈસ બાતકી ગવાહી દેના કે અલ્લાહકે સિવા કોઈ મા'બૂદ

नहीं, हजरत सैयदना मोहम्मद मुस्तफा सल्लल्लाहु अलैहि वआलेहि वसल्लम अल्लाह तआलाके भेजे हुवे रसूल हैं और ईसी बातको जुबानसे ईकरार और दिलसे तस्दीक करनेका नाम ईमान है. (ईमान रातदिनमें २४ घन्टे ईर्जे ऐन है).

तमाज :

रातदिनमें पांच नमाजें इशर, जोहर, असर, मगरिब, ईशा अदा करना ईर्ज है. (नमाजे जुम्मा, नमाजे जनाजा)

रोजा :

रमजानुल मुबारकके महीनेके पूरे रोजे रचना ईर्ज है.

उकत :

उकत देना या'नी ४० रुपिये सालभरमें जमा रहें तो साल गुजरने पर अेक रुपिया अल्लाह तआलाके नाम पर मुस्तहिककीनको देना ईर्ज है.

इज : ब-शर्ते कुदरत (सकत) उम्रभरमें अेक मर्तबा इज्जे बैतुल्लाह करना ईर्ज है.

بِنَى الْإِسْلَامَ عَلَى خَمْسَةِ شَهَادَاتٍ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَنْ

مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ وَ أَقَامَ الصَّلَاةَ

وَ آتَى الزَّكَاةَ وَ حَجَّ الْبَيْتِ وَ صَوْمَ رَمَضَانَ

जुनीयल ईस्ला-म अला ખम्सतिन शहा-दतो अंल ला ईला-ह ईल्लल्लाहो वईन्न मुहम्मदुर रसूलुल्लाहि व ईकामुस सला-त व ईताउज उकति व इज्जल बयति व स-व-म र-म-दा-न.' (हदीस)

ईमान

الْإِيمَانُ بَضْعٌ وَ سَبْعُونَ شُعْبَةً

‘अल ईमानो बिद-उंव व सभ-उि-न शुअ-अतुन’

ईमान : अल्लाह तआला व रसूलल्लाह सल्लल्लाहो अलैहि वआलेहि वसल्लमकी और अल्लाह तआलाके पाससे आई हुई यीजोंकी (अेहकाम हों या खबर) दिलसे तस्दीक और जुबानसे ईकरार करनेका नाम ईमान है.

ईमानकी शहादत :

मैं शहादत देता हूं के अल्लाह तआलाके सिवा कोई मा'बूद नहीं. वो अकेला है. कोई उसका शरीक नहीं. और शहादत देता हूं के हजरत सैयदना मोहम्मद मुस्तफा सल्लल्लाहो अलैहि वआलेहि वसल्लम अल्लाह तआलाके बंदे और रसूल हैं.

मोमिन :

अल्लाह तआलाकी जात व सिफात पर, उसके इरिशतों पर, उसकी किताबों पर, उसके रसूलों पर, अखरी और जुरी तकदीर पर और मरनेके बाद दुबारा जिन्दा उठाये जाने पर ईमान लाकर दिलसे यकीन करके उसके तमाम अेहकाम और अरकानको कबूल करनेवाला मोमिन (ईमानवाला) है.

अल्लाह पर ईमान

ईमाने मुजमल :

أَمَنْتُ بِاللَّهِ كَمَا هُوَ بِأَسْمَائِهِ وَصِفَاتِهِ وَقَبِلْتُ جَمِيعَ أَحْكَامِهِ وَأَرْكَانِهِ

‘आमन्तो बिल्लाहे कमा हु-व बे अस्माअेही व सिफातेही व कबिल्तो जमी-अ अह-कामेही व अर-कानेही.’

तर्जुमा :- मैं अल्लाह तआला पर ईमान लाया जैसा के वो अपने नामों और सिफातोंके साथ है और उसके तमाम अेहकाम और अरकानको कबूल किया.

आमन्तो बिल्लाहे : अल्लाह तआला अपनी जात व सिफातमें यकता व बेमिसाल है. वोही डिकिम है. वोही रब है. वोही काईम है. वोही दायिम है. वोही खालिक है. वोही रजिक है. वोही अहद है. वोही समद है. वोही समीअ है. वोही बसीर है. वोही कादिर है. वोही आ'ला है. वोही

अईअ है. वोही नाईअ है. वोही दार है. वोही कुद-दूस है. वोही सलाम है. बहरहाल अल्लाह तआलाकी जात और हर-हर सिफत पर ईमान लाना जुदरी है.

اٰمَنَّا بِاللّٰهِ وَمَا عٰتٰىنَا مِنْهُ وَكُنَّا بِرُسُلِهِۦ وَالْيَوْمِ الْاٰخِرِ وَالْقَدْرِ رٰحِمَةً وَّشَرِّهٖ

مِنَ اللّٰهِ تَعَالٰى وَالْبَعْثِ بَعْدَ الْمَوْتِ ۝

सिफते ईमाने मुफ़्स्सल :

‘आमन्तो बिल्लाहे व मलाअे-कतेही व कुतुबेही व दुसुलेही वल यव-मिल आपिरि वल कद-रि भैरेही व शर-रेही मिनल्लाहे तआला वल बअ-से बअ-दल मौत.’

तर्जुमा : मैं ईमान लाया अल्लाह तआला पर और उसके तमाम इरिशतो पर और उसकी तमाम किताबों पर और उसके तमाम रसूलों पर और अख्शी और बुरी तकदीर अल्लाह ही की तरफसे हे और मरनेके बाद उठाये जाने पर भी ईमान लाया.

मलाअे-कतेही : इरिशते अल्लाह तआलाके नूरसे बनी हुई मप्लूक हैं. इरिशते मा’सूम होते हैं. कोई गुनाह नहीं करते. इरिशते न मर्द हैं न औरत. वो हर सूरतमें जाहिर हो सकते हैं. इरिशते पानेपीने और जिस्मानी लवाजेमातसे पाक हैं. हर वक्त पुदाकी तस्बीहमें मस्इफ़ हैं. कारभानाअे कुदरतके मुप्तलिफ़ काम उनके सिपुर्द हैं. इरिशतोकी तादाद सिवाअे अल्लाह तआलाके, कोई नहीं जानता. अलबत्ता जुम्बा मलाअेकामें ४ इरिशते उलूल अज-म और सबसे अइजल हैं: (१) हजरत सैयदना जिब्रईल अलैहिस्सलाम जो पैगंबरोंके पास ‘वही’ लाया करते थे, (२) हजरत सैयदना भीकाईल अलैहिस्सलाम जो मेंह बरसाने और मप्लूकको रोज़ी पहुंयाने पर मा’भूर हैं, (३) हजरत सैयदना ईसराफ़ील अलैहिस्सलाम जो सूर लिये भणे हैं, क्यामतके दिन सूर इंकेंगे, (४) हजरत ईजराईल अलैहिस्सलाम जो हर जानदारकी इह निकालने पर मुकरर हैं. ये सब बरहक हैं. इन सब पर ईमान लाना जुदरी है.

किताबों पर ईमान

कुतुबेही : अल्लाह तआलाने अपने रसूलों पर बहोत-सी किताबें नाज़िल की हैं ताके वो अपनी उम्मतोंको दीनकी बातें सीखाअें. आसमानकी किताबें छोटी-बणी कुल १०४ मशहूर हैं, लेकिन बिला तअय्युने तादाद सब पर ईमान लाना जुदरी है. यार बणी मशहूर किताबें हैं जो बमौजबे जैल यार रसूलों पर नाज़िल हुई :-

- (१) तौरेत : हजरत सैयदना मूसा अलैहिस्सलाम पर नाज़िल हुई
- (२) जभूर : हजरत सैयदना दाउिद अलैहिस्सलाम पर नाज़िल हुई
- (३) ईन्जिल : हजरत सैयदना ईसा अलैहिस्सलाम पर नाज़िल हुई
- (४) कुर्आन : हजरत सैयदना मोहम्मद मुस्तफ़ा सल्लल्लाहो अलैहे वआलेहि वसल्लम पर नाज़िल हुई.

कुर्आन मज्जद सारी किताबोंमें अइजल, अकमल और आपरी किताब है. अब कोई किताब क्यामत तक नहीं आयेगी. क्यामत तक कुर्आनका हुकम यलता रहेगा. दूसरी तमाम किताबोंका हुकम कुर्आनके जरीआ मन्सूख कर दिया गया.

रसूलों पर ईमान

दुसुलेही :

- (१) रसूल अल्लाह तआलाके इर्माबरदार और मकबूल बन्दे हैं.
- (२) अल्लाह तआलाने वकतन-इ-वकतन मप्लूककी हिदायतके लिये उन्हें दूनियामें भेजा.
- (३) ये सब ईन्सान हैं लेकिन तमाम ईन्सानोंसे अइजल और अकमल हैं.
- (४) रसूल सबके सब रास्तबाज, अमानतदार, नेकुकार और मासूम हैं.
- (५) कुफ़, शिर्क, जूट, ખયાत, वा’दा-भिलाई वगैरह कभी उनसे सरजह नहीं हुई. नबुव्वतसे पहले न नबुव्वतके बाद.
- (६) अल्लाह तआलाके अहकाम बन्दों तक पहुंयानेमें जरा बराबर कमी या जियादती नहीं करते.

(૭) અમ્બિયા બહોત હુવે હૈં. અમ્બિયા પર બિલા તઅય્યુને તા'દાદ, ઈમાન લાના ઝુરૂરી હૈં.

(૮) કોઈ વલી, ગૌસ, કુતુબ વગૈરહ ગરઝ કેસે હી બુરુગ વ કામિલ હોં, નબીકે દર્જાકો નહીં પહુંચ સકતે.

મોઅજિઝા :

નબીકી નબુવ્વત મા'લૂમ કરાનેકે લિયે અલ્લાહ તઆલાને હર નબીકે હાથસે ઐસે-ઐસે ખિલાફે આદાત કામ કરવાએ જો કિસી મખ્લૂકસે મુમકિન નહીં, ઉન ઉમૂરકો મો'જિઝા કહતે હૈં. અમ્બિયા અલૈહિસ્સલામકે મો'જિઝે જો કુઆનશરીફ યા સહીહ અહાદીસમેં બયાન હુવે હૈં વો સબ હક હૈં.

ખત્મે નબુવ્વત :

નબુવ્વત હઝરત સૈયદના આદમ અલૈહિસ્સલામસે શુરૂ હોકર હમારે નબી હઝરત સૈયદના મોહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહો અલૈહે વઆલેહી વસલ્લમ પર ખત્મ હો ચુકી. આપકે બાદ કોઈ નબી ન હુવા હૈં ન તો હોગા. કયામત તક જિતને જિન્નો ઈન્સ હોંગે, આપ સબકે પેંગબર હૈં. બલ્કે હમારે નબી સલ્લલ્લાહો અલયહે વઆલેહી વસલ્લમ કુલ કાયનાતે અર્જી વ સમાવીકે નબી હૈં. સહીહ અહાદીસસે સાબિત હૈં કે હમારે નબી નબીયુલ અમ્બિયા હૈં.

હદીસ :

હદીસ ઉસકો કહતે હૈં જો રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો તઆલા અલૈહે વઆલેહી વસલ્લમને ઝુબાને મુબારકસે ફર્માયા હો યા ખુદ કિયા હો યા જો આપકે સામને હો ઔર આપને સુકૂત ફર્માયા હો.

ઇજતિહાદ :

કુઆન વ હદીસસે મસાઇલ નિકાલના હર શખ્સકા કામ નહીં. ઈસલિયે અગલે બળે-બળે આલિમોને કુઆન વ હદીસકો સમઝકર ઉનસે મસાઇલ નિકાલે હૈં. ઉન મસાઇલકો ફિકહ ઔર ઈસ અમલકો ઈજતિહાદ કહતે હૈં.

મુજતહિદ : કુઆન વ હદીસ, ઈજમાઅ વ કયાસસે કોશિશ કરકે મસાઇલકા નિકાલનેવાલા મુજતહિદ હૈં.

ખબરદાર! મુજતહિદ હર શખ્સ હો નહીં સકતા બલ્કે ઈસકે લિયે ઝબરદસ્ત ઈલ્મ વ તકવા વ શર્વતકી ઝરૂરત હૈં. શરાઈતે ઈજતિહાદ મુતઅલ્લિકહ કુતુબમેં દર્જ હૈં.

હન્ફી : હઝરત ઈમામે આઝમ અબૂ હનીફા રદિયલ્લાહો અન્હોકી પૈરવી કરનેવાલે હન્ફી કેહલાતે હૈં.

શાફઈ : હઝરત ઈમામ શાફઈ રદિયલ્લાહો અન્હોકી પૈરવી કરનેવાલે શાફઈ કેહલાતે હૈં.

માલિકી : હઝરત ઈમામ માલિક રદિયલ્લાહો અન્હોકી પૈરવી કરનેવાલે માલિકી કેહલાતે હૈં.

હમ્બલી : હઝરત અહમદ બિન હમ્બલ રદિયલ્લાહો અન્હોકી પૈરવી કરનેવાલે હમ્બલી કેહલાતે હૈં.

તકલીદ : તમામ મુસલમાનોં પર ઈન ચારોં ઈમામોંમેંસે કિસી એકકી પૈરવી કરની લાઝિમ હૈં. યે સબ તબ્કે એહલે સુન્નત વલ જમાઅત કેહલાતે હૈં.

અહલે સુન્નત વલ જમાઅત : હઝરત રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ ઔર સહાબાએ કિરામ રિદવાનુલ્લાહે તઆલા અલૈહિમ અજમઈનકી સુન્નતોં પર અમલ કરનેવાલે અહલે સુન્નત વલ જમાઅત કેહલાતે હૈં. અહલે સુન્નત વલ જમાઅતકે મસ્લક પર અમલ કરનેવાલેકો સુન્ની કહતે હૈં. ઔર યહી નાજી જમાઅત હૈં.

કશ્ફ વ ઈલ્લામ : ઔલિયાઅલ્લાહ રહમતુલ્લાહે અલૈહિમ અજમઈનકો સોતે-જાગતેમેં બા'ઝ રાઝકી બાતેં માલૂમ હો જાતી હૈં ઉસકો કશ્ફ વ ઈલ્લામ કહતે હૈં. અગર વો બઝાહિર મુવાફિકે શરઅ હોં તો કાબિલે કબૂલ હૈં, વર્ના નહીં.

તરીકત : ઔલિયાઅલ્લાહને કુઆન વ હદીસકે મુવાફિક બ તૌફીકે ઈલાહી અપને દિલકી ખુદાદાદ રૌશનીસે સોચસમઝકર નફ્સકી દુરુસ્તગી ઔર આમાલમેં ખુલૂસ પૈદા કરનેકે તરીકે બયાન ફર્માએ હૈં ઉનકો તસવ્વુફ યા તરીકત કહતે હૈં. ઈન બુરુગોંકો શૈખ યા સૂફી કહતે હૈં. અગરચે શૈખ બહોત ગુઝરે હૈં

લેકિન ઉનમ્ યાર ઝિયાદા મશહૂર હૈ જો સાહિબે તરીક હુવે હૈ.

કાદરી : હઝરત ગૌસુલ આઝમ સૈયદના શૈખ અબ્દુલ કાદિર જીલાની રદિયલ્લાહો તઆલા અન્હોકે પૈરો કાદરી કહલાતે હૈ.

ચિશ્તી : સુલ્તાનુલ હિંદ હઝરત સૈયદના શૈખ મોઈનુદ્દીન ચિશ્તી રદિયલ્લાહો તઆલા અન્હોકે પૈરો ચિશ્તી કહલાતે હૈ.

નક્શબંદી : હઝરત સૈયદના શૈખ મોહમ્મદ બહાઉદ્દીન નક્શબંદી રદિયલ્લાહો અન્હોકે પૈરો નક્શબંદી કહલાતે હૈ.

સોહરવર્દી : હઝરત સૈયદના શૈખ શહાબુદ્દીન ઉમર સોહરવર્દી રદિયલ્લાહો તઆલા અન્હોકે પૈરો સોહરવર્દી કહલાતે હૈ.

ખબરદાર!

જિસ ઈમામ યા શૈખસે એતેકાદ હો ઉનકી પૈરવી કરકે દૂસરેકો ખફીફ યા હકીર ન સમઝના ક્યોકે હકીર સમઝના ગુનાહ હૈ.

તકદીર પર ઈમાન

તકદીર :

આલમમ્ જો કુછ હુવા ઓર હો રહા હૈ ઓર હોગા સબ અલ્લાહ તઆલાને અઝલમ્ લિખ દિયા હૈ. ચૂકે જો જૈસા હોનેવાલા થા ઓર જો જૈસા કરનેવાલા હૈ વો તમામ અલ્લાહ તઆલાકે ઈલ્મમ્ મૌજૂદ હૈ. પસ અલ્લાહ તઆલાને ઉસકો અપને ઈલ્મે ગૈબસે લિખ દિયા. અબ ઈસકે ખિલાફ કુછ નહીં હો સકતા. ઈસીકા નામ તકદીર હૈ. બંદોંકે ભલે બુરે કામોંકા પૈદા કરનેવાલા અલ્લાહ હી હૈ. લેકિન ભલે કામોંસે વો રાઝી હૈ ઓર બુરે કામોંસે નારાઝ હોતા હૈ. બંદોંકો કિસી કામકે પૈદા કરનેકી કુદરત નહીં. અલબત્તા અલ્લાહ તઆલાને ઉસકો સમઝ ઓર ઈરાદા દિયા હૈ જિસસે ભલે વ બુરે કામકો વો અપને અખ્તિયારસે કરતે હૈ. ઈસી બિના પર સવાબ યા અઝાબકે મુસ્તાહિક હોતે હૈ. હર શખ્સકી મૌતકા વક્ત ભી અઝલ હી મેં મુકરર હો ચુકા હૈ. જબ વક્ત આતા હૈ તો લાખ તદબીરેં કરેં લખ્લાભર ભી દેર નહીં લગતી ઓર જબ વક્ત નહીં આતા તો જાદૂ-ઝહર-વબા-તાઊન વગૈરહ કિસી ચીઝસે નહીં મર સકતા.

કયામત : કયામતકે દિન અલ્લાહ તઆલા સારે આલમકો ફના કરકે ફિર તમામ મુદ્દોંકો ઝિન્દા કરેગા ઓર ઉન્કી નેકી-બદીકા હિસાબ લેગા. ઈસીકા નામ કયામત હૈ.

કબ્ર :

આદમી મરનેકે બાદ દફન કિયા જાએ તો કબ્રમ્, વર્ના જિસ હાલતમ્ ભી હો, મુદ્દેકે પાસ દો ફરિશ્તે આતે હૈ જિન્કા નામ મુન્કર-નકીર હૈ ઓર યે તીન સવાલ કરતે હૈ :

(૧) **مَنْ رَبُّكَ** મન રબ્બુ-ક
તેરા રબ કૌન હૈ?

(૨) **مَا دِينُكَ** મા દી-નુ-ક
તેરા દીન કયા હૈ?

(૩) **مَا كُنْتَ تَكُونُ فِي هَذَا الْأَرْجُلِ** મા કુન્તો તકુલુ ફી હાઝર રજુલ
ઈસ મદકે બારેમ્ તૂ કયા કહતા થા?

મુદ્દા ઈમાનદાર હૈ તો ઠીક જવાબ દેગા, યા'ની :

(૧) **رَبِّيَ اللَّهُ** રબ્બીયલ્લાહ,

(૨) **دِينُ الْإِسْلَامِ** દીનિલ ઈસ્લામ,

(૩) **هَذَا مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ**

હાઝા મોહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ.

વર્ના, કાફિર યા મુનાફિક હો તો પરેશાન હોકર **هَاهُ هَا لَا الدَّرِي**

હા-હા-લા ઈદરી

યા'ની,

‘હાયે, હાયે, મેં નહીં જાનતા’ કહતા હૈ.

ઈમાનદારકે લિયે જન્નતકી ખિળકી ઓર કાફિર-મુનાફિકકે લિયે દોઝખકી ખિળકી કબ્રમ્ ખુલ જાતી હૈ.

આસારે કયામત :

આસારે કયામતકી ચંદ અલામતેં હમારે નબી સલ્લલ્લાહો અલૈહિ

વસલ્લમને બતાઈ હૈં મસલન (૧) હઝરત ઈમામ મેહદીકા ઝાહિર હોના (૨) દજાલકા નિકલના (૩) યાજૂજ-માજૂજકા નિકલના (૪) દાબ્બતુલ અર્દ (એક અજબ જાનવર હૈ) કા નિકલના ઓર આદમિયોંસે બાતે કરના (૫) આફતાબકા મગરિબસે નિકલના (૬) દુનિયાકા કાફિરોંસે ભર જાના વગૈરહ વગૈરહ.

**આ જાએ સારી દુનિયા વહદતકે દાયરેમૈં
હયા અલલ ફલાહકા એ'લાન હૈ હમારા
એ'લાન કર રહા હૈ ગુલામે નબી જહાંમૈં
મહશર તલક રહેગા નામો નિશાં હમારા**

અઝાન

અઝાન : અઝાનકે મા'ના આગાહ ઓર ખબરદાર કરનેકે હૈં. ઈસ્તિલાહે શરીઅતમૈં ફર્જ નમાઝોંકે લિયે મખસૂસ તરીકેસે ઓર મુકર્રરા કલમાતકે ઝરીઆ લોગોંકો ખબરદાર કરનેકે હૈં.

કલમાતે અઝાન : મસ્જિદકે બીરૂની હિસ્સેમૈં બુલન્દ મકામ પર કિબ્લારુખ ખળે

હોકર ૪ મર્તબા **اللَّهُ أَكْبَرُ** અલ્લાહો અકબર

૨ મર્તબા **أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**

અશહદુ અંલ લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ

ઓર ૨ મર્તબા **أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ**

અશહદુ અન-ન મોહમ્મદર રસૂલુલ્લાહ

ફિર ૨ મર્તબા બાઈ તરફ રુખ ફેરકે **حَيَّ عَلَى الصَّلَاةِ**

હૈયા અલસ્સલાહ

ઓર સીધી તરફ રુખ ફેરકર ૨ મર્તબા **حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ**

હૈયા અલલ ફલાહ, ઓર ફિર કિબ્લા રુખ પર દો મર્તબા **اللَّهُ أَكْبَرُ**

અલ્લાહો અકબર ઓર

એક મર્તબા લા-ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહ, **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ**, બુલંદ આવાઝસે કહે.

અલબત્તા ફજરકી અઝાનમૈં **حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ** હૈયા અલલ ફલાહકે બાદ દો મર્તબા

أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ અસ્સલાતો ખૈરુમ મિન-નૌમ ભી કહે.

ઈકામત :

હાઝેરીને મસ્જિદકો મુકર્રરા કલમાત કે ઝરીઆ જમાઅતકે કાઈમ હોનેકી ઈતિલા દેનેકા નામ ઈકામત હૈ જિસકો આમ તૌર પર તકબીર કહતે હૈં. ઈકામતમૈં **حَيَّ عَلَى الْفَلَاحِ** હૈયા અલલ ફલાહકે બાદ **قَدْ قَامَتِ الصَّلَاةُ** કદ કા-મતિસ સલાત ભી કેહના ચાહિયે.

શરઘતે અઝાન :

(૧) અઝાનકા અરબીમૈં, ખાસ ઉન્હી અલ્ફાઝમૈં હોના

(૨) મોઅઝ-ઝિનકા મર્દ હોના

(૩) મોઅઝ-ઝિનકા આકિલ હોના

(૪) બાલિગ હોના શર્ત નહીં, અલબત્તા સમઝદાર લખકા ભી અઝાન દે સકતા હૈ

(૫) જિસ નમાઝકે લિયે અઝાન દી જાએ, ઉસકે વક્તકા હોના

અઝાનકી સુન્નતૈં :

(૧) પંજવક્તા ફર્જ નમાઝોંકે લિયે અઝાન કહના મર્દો પર સુન્નતે મોઅક્કેદા હૈ

(૨) નમાઝ ખ્વાહ અદા હો યા કઝા, ઓર જમાઅત હો યા તન્હા, ઈકામત ભી મિસ્લ અઝાનકે, ફર્જ નમાઝોંકે લિયે મસ્નૂન હૈ.

(૩) નમાઝે જુમ્આકે લિયે દોબારા અઝાન મસ્નૂન હૈ

(૪) અઝાનકા કિસી ઊંચે મકામ પર મગર ખારિજે મસ્જિદ કહના ઓર ઈકામત મસ્જિદકે અંદર કહના

(૫) અઝાન ખળે હોકર કહના

(૬) બુલંદ આવાઝસે કહના

(૭) અઝાન કહતે વક્ત કાનોંકે સુરાખોંમૈં કલ્મેકી ઉંગલિયાં રખ લેના

(૮) અઝાનકે અલ્ફાઝ ઠહર-ઠહરકર ઓર ઈકામત જલ્દી-જલ્દી કહના

(૯) હયા અલસ સલાહકે વક્ત દાહની તરફ ઓર હયા અલલ ફલાહકે વક્ત બાઈ તરફ મુંહ કરના. ઈસ તરહસે કે સીના ઓર કદમ કિબ્લાસે ન

ફિરને પાએ.

(૧૦) અઝાન વ ઇકામત કિલ્બારુખ હોકર કેહના

(૧૧) અઝાન વ ઇકામતકે અલ્ફાઝ તર્તીબવાર કહના

(૧૨) અઝાન કહતે વક્ત હ-દ-સે અકબરસે પાક હોના સુન્નત હૈ ઓર હ-દ-સે અસ્ગરસે પાક હોના મુસ્તહબ હૈ.

મુફ્સિદાતે અઝાન :

(૧) અલ્લાહો અકબરમેં અલીફકો ખીંચકર યા'ની મદકે સાથ મસલન આલ્લાહો અકબર ઓર અશહદુ અન્નમેં નૂનકે ઝબરકો બળહાકર અન્ના કહના યે દોનોં ઉમૂર મૌજબે કુફ હૈ

(૨) અકબરકી બે ઓર રે કે માબેન અલિફ બળહાકર 'અકબાર' પળહનેસે અઝાન ફાસિદ હો જાતી હૈ

(૩) લફઝ મુહમ્મદકી દાલકો પેશકે સાથ અદા કરના ગલ્તી હૈ. બલ્કે યહાં ઝબરસે પળહના યાહિયે. મોહમ્મદર રસૂલુલ્લાહ

અહમ મસાઇલ :

(૧) અઝાન સુનનેવાલે ખ્વાહ મદ હોં યા ઓરત, તાહિર હોં યા જુનુબી, અઝાનકા જવાબ દેના વાજિબ હૈ

(૨) અગર કુઆનીકી તિલાવત કર રહા હો તો અઝાન સુનતે હી તિલાવત બન્દ કર દે

(૩) અગર ચલ રહા હો તો રુક જાએ

(૪) જુમ્આકી પહલી અઝાન સુનકર તમામ કામોંકો છોળકર નમાઝે જુમ્આકે લિયે મસ્જિદ જાના વાજિબ હૈ. ઉસ વક્ત ખરીદો ફરોખ્ત યા ઓર કિસી કામમેં મશગૂલ હોના હરામ હૈ.

હસ્બે ઝૈલ સૂરતોંમેં અઝાનકા જવાબ નહીં દેના યાહિયે

(૧) નમાઝકી હાલતમેં

(૨) ખુત્બહ સુનનેકી હાલતમેં

(૩) નમાઝે જનાઝાકી હાલતમેં

(૪) ઇલ્મે દીન પળહને યા પળહાનેકી હાલતમેં

(૫) ખાનેકી હાલતમેં

(૬) જિમાઅકી હાલતમેં

(૭) પેશાબ-પાખાના કરનેકી હાલતમેં

ઓર હૈઝ યા નિફાસકી હાલતમેં અઝાનકા જવાબ ન દેના યાહિયે.

ફર્ઝ નમાઝોંકા બગૈર અઝાન વ ઇકામતકે મસ્જિદમેં પળહના મકરૂહ હૈ. ઇકામત કહનેકે બાદ ઝિયાદા અર્સા ગુઝર જાએ, જમાઅત કાઈમ ન હુઈ તો ફિરસે ઇકામત કહી જાએ, ઓર થોળી દેર હો તો ઝરત નહીં.

બચ્ચા પૈદા હોનેકે બાદ દાએં કાનમેં અઝાન ઓર બાએં કાનમેં ઇકામત કહના મુસ્તહબ હૈ.

અઝાનકે બાદકી દુઆ

اللَّهُمَّ رَبِّ هَذِهِ الدَّعْوَةِ التَّامَّةِ وَالصَّلَاةِ

الْقَائِمَةِ اتِّ مُحَمَّدًا الْوَسِيلَةَ وَالْفَضِيلَةَ

وَابْعَثْهُ مَقَامًا مَّحْمُودًا الَّذِي وَعَدْتَهُ

إِنَّكَ لَا تَخْلِفُ الْوَعَادَ

અલ્લાહુમ-મ રબ-બ હાઝિહિદ દઅ-વતિત તામ્મહ. વસ્સલાતિલ કાઈમહ. આતિ મુહમ્મ-દ-નિલ વસીલહ. વલ ફદીલહ. વબ્અસ્હુ મકામમ મહમૂ-દ-નિલ્લઝી વઅદ-તહુ ઇન્ન-ક લા તુખ-લિફુલ મીઆદ.

નમાઝકા બયાન

وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا زَكَاةً وَأَرْكَعُوا مَعَ أَرَكَعِينَ

નમાઝકા હુકમ :

નમાઝ મુસલમાન, આકિલ, બાલિગ, મદ્દ ઓર ઓરત પર રોઝાના યા'ની ૨૪ ઘન્ટોંમેં પાંચ (૫) વક્ત ફરજે ઐન હૈ.

ફરાઈઝે નમાઝ :

ફરાઈઝે નમાઝકી દો કિસ્મેં હૈં :

- (૧) શરાઈતે નમાઝ
- (૨) અરકાને નમાઝ

શરાઈતે નમાઝ :

નમાઝ શુરૂ કરનેસે પહલે સાત (૭) ફરજ હૈં ઉનકો શરાઈત કહતે હૈં :

- (૧) બદનકા પાક હોના
- (૨) લિબાસકા પાક હોના
- (૩) જગહકા પાક હોના
- (૪) સતરકા ઢાંકના : મદ્દકે લિયે નાફસે ઝાનૂં તક ઢાંકના ઓર ઓરતકે લિયે કુલ જિસ્મ સિવાએ મુંહ, હથેલિયાં ઓર કદમકે, યહાં તક કે લટકે હુવે બાલ ભી બિલ-ઈત્તિફાક ઢાંકના હૈ.
- (૫) કા'બાકી તરફ રુખ કરના
- (૬) વક્તકા હોના
- (૭) નિચ્ચત કરના

અરકાને નમાઝ :

નમાઝકે અંદર ૭ ફરાઈઝ હૈં જિનકો અરકાને નમાઝ કહતે હૈં :

- (૧) તકબીરે તેહરીમા કહના
- (૨) કયામ યા'ની ખળા હોના
- (૩) કિર્આત યા'ની કુર્આન પઠના
- (૪) રુકૂઅ યા'ની ઝુકના
- (૫) સુજૂદ યા'ની નાક-પેશાની ઝમીન પર રખના
- (૬) કાએદા યા'ની નમાઝકે આખિરમેં બૈઠના

(૭) કસ્દન નમાઝ ખત્મ કરના

વાજિબાતે નમાઝ :

વાજિબાતે નમાઝ ૧૫ હૈં :

- (૧) સૂરએ ફાતેહા પઠના
- (૨) ઝિમ સૂરહ પઠના
- (૩) અરકાનકી તર્તીબ કાઈમ કરના
- (૪) કૌમહ કરના,
- (૫) જલ્સા કરના
- (૬) કા'દાએ ઊલા કરના
- (૭) કા'દામેં તશહ-હુદ પઠના
- (૮) સલામ ફેરના
- (૯) વિત્રકી તીસરી રકાતમેં તકબીર કહના
- (૧૦) દુઆએ કુનૂત પઠના
- (૧૧) તા'દીલે અરકાન યા'ની હર રુકનકો બ-કદરે સુબ્હાનલ્લાહ ઠહરકર અદા કરના
- (૧૨) ફજર, મગરિબ, ઇશા ઓર જુમ્આકી ફરજ ઓર ઈદેનકી વાજિબ નમાઝોંમેં ઇમામકા ઝોરસે કુર્આન પઠના
- (૧૩) ઝોહર ઓર અસરકી નમાઝોંમેં કુર્આન આહિસ્તા પઠના
- (૧૪) ફરજ નમાઝમેં છે (૬) - છે (૬) તકબીરેં ઝાઈદ કહના.

નમાઝકી સુન્નતેં :-

- (૧) દોનોં હાથોંકા તકબીરે તેહરીમાકે લિયે કાનોં તક ઉઠાના
- (૨) કયામમેં સીધા હાથ બાએં હાથ પર નાફકે નીચે બાંધના
- (૩) પહલી રકાતમેં સના પઠના
- (૪) તઅવ્વુઝ પઠના
- (૫) તસ્મીયહ પઠના
- (૬) સના, તઅવ્વુઝ, તસ્મીયહ સૂરએ ફાતેહાકે ખત્મ પર આમીન આહિસ્તા

પણના

- (૭) રુકૂઅ ઓર સજદોંમેં તીન-તીન બાર તસ્બીહ પળના
- (૮) રુકૂઅમેં દોનોં ઘુટનોંકો કુશાદા ઉંગલીયોંસે પકળના
- (૯) રુકૂઅસે સર ઉઠાતે વક્ત ઈમામકો સિફ તસ્મીયા ઓર મુક્તદીકો તમ્હીદ પળના ઓર અકેલે નમાઝીકો દોનોં પળના
- (૧૦) સજદેમેં જાતે વક્ત પહલે દોનોં ઘુટનોં પર દોનોં હાથ, ફિર ઘુટને ઝમીન પર, ફિર હાથ, ફિર નાક, ફિર પેશાની, ઝમીન પર બા-તર્તીબ રખના
- (૧૧) તકબીરાતે ઈતનિકાલાત યા'ની રુકૂઅ વ સુજૂદકે લિયે અલ્લાહુ અકબર કહના
- (૧૨) જલ્સા વ કુઝીદમેં બાએં પૈર પર બેઠના ઓર દાયાં પાંવ ખળા રખના
- (૧૩) કાઅદએ આખિરમેં તશહહુદકે બાદ દુરૂદે ઈબ્રાહીમી પળના
- (૧૪) દુરૂદકે બાદ દુઆએ માસૂરહ પળના
- (૧૫) સલામમેં પહલે દાઈ જાનિબ, ફિર બાઈ જાનિબ મુંહ ફેરના

મકરૂહાતે નમાઝ :

- (૧) નંગે સર નમાઝ પળના
- (૨) કપળે યા બદનસે ખેલના
- (૩) ઉંગલીયોંકા ચટખાના
- (૪) ગરદન ફેરકર દેખના
- (૫) અંગળાઈ લેના
- (૬) ઈમામકા મેહરાબમેં ખળા હોના
- (૭) સરકે ઉપર યા આગેપીછે તસ્વીરકા હોના
- (૮) એસે કપળોંમેં નમાઝ પળના જિસકો ઘરમેં પેહને રહતા હો (મૈલે-કુચૈલે)
- (૯) આસમાનકી તરફ નઝર કરના
- (૧૦) અ-મ-દન જમ્હાઈ લેના
- (૧૧) બિલા ઝરૂરત કિસી એક પાંવ પર ઝોર ડાલકર ખળા હોના
- (૧૨) સુન્નતકો તર્ક કરના

મુફસિદાતે નમાઝ :

- (૧) નમાઝમેં કલામ કરના, અગર-ચે એક લફઝ યા એક હર્ફ હી કયૂં ન હો
- (૨) અમલે કસીર કરના (અમલે કસીર વો હૈ જિસકે કરનેવાલેકો દૂરસે દેખનેવાલે યે સમઝેં કે યે નમાઝમેં નહીં હૈ યા ખુદ નમાઝ અદા કરનેવાલા ઉસકો કસીર સમઝે)
- (૩) આહ, ઓહ, ઉફ કહના
- (૪) દર્દ યા મુસીબતકી વજહસે બાઆવાઝ રોના
- (૫) બે-ઉઝર ખાંસના, ખકારના
- (૬) અચ્છી ખબરકે જવાબમેં અલ્હમ્દો લિલ્લાહ યા બુરી ખબરકે જવાબમેં ઈન્ના લિલ્લાહ યા તઅજજુબકી ખબર સુનકર સુબ્હાનલ્લાહ કહના
- (૭) નમાઝમેં કુર્આન દેખકર પળના
- (૮) ખાનાપીના
- (૯) કિસીકો સલામ કરના યા જવાબ દેના
- (૧૦) કિબ્લાકી તરફસે સીના ફેરના
- (૧૧) સજદેમેં દોનોં પાંવ ઝમીનસે ઉઠાના
- (૧૨) છીંકકા જવાબ દેના
- (૧૩) અપને ઈમામકે સિવા કિસી ઓરકો કિર્અતમેં લુકમહ દેના
- (૧૪) દુઆમેં એસી ચીઝ માંગના જો આદમિયોંસે માંગા કરતે હૈં મસલન યા અલ્લાહ એક રૂપિયા દે યા ગોશત ખાનેકો દે વગૈરહ
- (૧૫) કિર્અતમેં કોઈ સપ્ત ગલ્તી કરના
- (૧૬) દો સફોંકી મિકદારકે બરાબર ચલના
- (૧૭) નાપાક જગહ સજદા કરના
- (૧૮) સતર ખુલ જાનેકી હાલતમેં એક રુકનકી મિકદાર ઠહરના
- (૧૯) બાલિગ નમાઝીકા નમાઝે જનાઝકે સિવા કેહ-કહા મારકર હંસના
- (૨૦) ઈમામસે આગે બળહ જાના

અવકાત :

ફજરકા વક્ત સુબહે સાદિકસે લેકર આફતાબકા કિનારા તુલૂઅ હોને તક રહતા હૈ.

મુસ્તહબ્બે અવકાત :

જબ રૌશની ફૈલ જાએ લેકિન ઇતના વક્ત ઝરૂર બાકી રહે કે અગર નમાઝ ફાસિદ હો જાએ તો કિર્અતે મસ્નૂનાકે ઝરીઆ દોહરા સકે, અલબત્તા ઔરતેં અંધેરેમેં પળહ લેં.

રકઆત :

પહલે દો સુન્નતે મુઅક્કેદહ, ફિર દો રકઆત ફર્જે ઐન અદા કરેં. જુમ્લા ચાર રકઆત મુકરર હેં.

અહમ મસાઇલ :

અગર ફર્જકી જમાઅત હો રહી હો તો ફિર કોઈ સુન્નત વગૈરહ શુરૂ ન કી જાએ. અલબત્તા ફજરકી સુન્નતેં ચૂકે ઝિયાદા મોઅક્કેદ હેં, ઇસકો અદા કરે, બ-શર્તી કે ઇમામકે સાથ કાએદાએ અખીર મિલનેકી તવક્કો હો, વર્ના જમાઅતમેં શરીક હો જાએ. ફજર વ અસરકી નમાઝકે બાદ એક તશહહુદ કદ્ર ઝિકે ઇલાહી કરે, ફિર તવીલ દુઆ માંગેં.

ગુહર

અવકાત :

ગુહરકી નમાઝકા વક્ત ઝવાલે આફતાબકે બાદ શુરૂ હોતા હૈ ઔર હર ચીઝકા સાયા દુગના હોને તક રહતા હૈ.

મુસ્તહબ વક્ત :

મૌસમે ગમામિં તવક્કુફ ઔર મૌસમે સમામિં ઉજલત મુસ્તહબ હૈ. એહતિયાતન એક મિસ્લ સાયાકે અંદર અદા કર દી જાએ.

રકઆત :

પહલે ચાર સુન્નતે મોઅક્કેદા, ફિર ૪ ફર્જે ઐન, ફિર દો સુન્નતે મોઅક્કેદા, ફિર દો નિફલ, ઇસ તરહ જુમ્લા ૧૨ રકઆત હેં.

અહમ મસાઇલ :

ગુહરકી પહલી સુન્નતેં જમાઅતમેં શરીક હોને યા વક્તકે તંગ હો જાનેસે ઇબાદત દી ગઈ હોં તો ગુહરકે વક્તકે અંદર ફર્જકે બાદકી દો સુન્નતોંસે પહલે અદા કર લી જાએ. ગુહર, મગરિબ, ઇશા, જુમ્લા, ગુહરકી ફર્જ નમાઝકે બાદ ફૌરી તૌર પર મુખ્તસર દુઆ પળહે ઔર બાદકી સુન્નતેં અદા કરનેકે લિયે ફૌરી ખળા હો જાએ.

અસર

અવકાત : અસરકી નમાઝકા વક્ત હર ચીઝકા સાયા દુગના હોનેકે બાદસે લેકર સૂરજ ગુરૂબ હોને તક રહતા હૈ.

મુસ્તહબ વક્ત :

જબ આફતાબ ઝર્દ હો જાએ મુસ્તહબ હૈ.

રકઆત :

પહલે ચાર રકઆત સુન્નતે ગૈરમોઅક્કેદા, ફિર ચાર રકઆત ફર્જે ઐન. ઇસ તરહ જુમ્લા આઠ રકઆત હેં.

અહમ મસાઇલ :

અસરકી ફર્જ નમાઝકે બાદ એક તશહહુદ કદ્ર ઝિકે ઇલાહીમેં મસ્રૂફ રહેં. ફિર તવીલ દુઆ માંગેં.

ફજર વ અસરકી નમાઝકે બાદ ઇમામ દુઆ માંગનેકે લિયે દાએં-બાએં યા મુક્તદીયોંકી તરફ મુંહ કરકે બૈઠે. બ-શર્તી કે કોઈ મસ્બૂક ઉસકે મુકાબિલ નમાઝ ન પળહ રહા હો. ઔર બાકી નમાઝોંમેં રુખ ન બદલેં.

આફતાબ ડૂબતે વક્ત વક્તે મમ્નૂઅ હૈ. લેકિન ઉસી દિનકી અસરકી નમાઝ કરાહીયતે તહરીમીકે સાથ જાઈઝ હૈ. ચૂકે યે કઝાસે બેહતર હૈ.

મગરિબ

અવકાત : મગરિબકી નમાઝકા વક્ત સૂરજ ગુરૂબ હો જાનેકે બાદસે શફકે સુફૈદકે ગાઈબ હોને તક રહતા હૈ. સિતારોંકે અચ્છી તરહ નિકલ આને તક બિલા વજહ તાખીર કરના મકરૂહે તહરીમી હૈ.

मुस्तहब वक्त :

मत्वा साङ् रहने पर उजलत और अन्नकी हालतमें तवकुङ् मुस्तहब है.

रकआत :

पहले तीन रकअत नमाजे इर्जे अैन, फिर दो रकअत सुन्नते मोअककेदा, फिर दो रकअत निफल. इस तरह जुम्ला ७ रकआत हैं.

अहम मसायल :

मगरिबकी नमाज अजानके झैरी बाद शुरु की जाये. मगरिबका वक्त शुरु होते ही सिवाये मगरिबकी नमाजके, कोई भी निफल नमाज अदा करना मक़ूह है.

धशा

अवकात : धशाकी नमाजका वक्त शङ्के सुङ्के गार्धब होनेके बादसे शुरु होकर सुब्हे सादिकसे २२ मिनट पहले तक रहता है.

मुस्तहब वक्त :

नमाजे धशामें तिहाई रात तक ताप्पीर मुस्तहब है. और आधी रात तक ताप्पीर मुस्तहब है. लेकिन जिस शप्सको जागने पर लरोसा न हो वोह सोनेसे पहले धशा अदा कर ले. अन्नके दिनोंमें धशा जल्द पण्डना चाहिये.

रकआत :

पहले ४ रकअत सुन्नते गैरमोअककेदा, फिर ४ रकअत इर्जे अैन, फिर २ रकअत सुन्नते मोअककेदा, फिर २ निफल, फिर ३ वाजिबुल वित्र, फिर २ निफल. इस तरह १७ रकआत हैं.

अहम मसायल :

वित्रकी नमाजका वक्त धशाकी नमाजके बाद है. पंजवक्ता इर्ज नमाजें जमाअतसे अदा करना सुन्नते मोअककेदा है.

(सुन्नते मोअककेदा या'नी वाजिबके करीब-करीब)

जुम्आ

अवकात : जुम्आकी नमाजका वक्त और जुहरकी नमाजका वक्त अेक ही है. जुम्आकी अदायगीके लिये धन्तिदाई वक्त मुस्तहब है.

रकआत :

जुम्आकी नमाजमें पहले ४ रकअत सुन्नते मोअककेदा, फिर दो रकअत और फिर ४ रकअत सुन्नते मोअककेदा फिर २ रकअत सुन्नते मोअककेदा, फिर आप्पिरमें २ निफल. इस तरह जुम्ला १४ रकअतें हैं.

अहम मसायल :

जुम्आके दिन जवाब हो चुकनेके बाद वो शप्स जिस पर जुम्आ वाजिब है, जुम्आ पण्डे बगैर सफ़र करना मक़ूह तहरीमी है.

हदीस :

(१) जुम्आके दिन जुम्आके पहले जो सफ़र करे, इरिशते उसको बद्दुआ देते हैं. अेक रिवायतमें है पुद्द जुम्आका दिन बद्दुआ देता है. जिससे वो बरकत व धानते धलाहीसे महज़म हो जाता है.

(२) जुम्आके दिन मस्जिदको पुशबूसे बसाना मुस्तहब है.

(३) जुम्आके दिन अगर कर्ध अस्बाबे गुस्ल जमा हों जैसे जनाबत, धद, अर्फा वगैरह तो सिर्फ़ अेक गुस्ल कर लेना काफ़ी है. (जुम्आका सवाब भी मिलेगा). अेहले मदीना जब किसीको बुरा कहते तो ये कहा करते, “तू उस शप्ससे बद्दतर है जो जुम्आके दिन गुस्ल न करे.”

(४) जुम्आका गुस्ल सुन्नते मोअककेदा है.

(५) सेहते नमाजे जुम्आके लिये नमाजसे पहले पुत्बलका पण्डना शर्त है.

(६) अतीबका बालिग होना शर्त नहीं, अगर नाबालिग लणका भी पुत्बा पण्ड दे तो जाईज है बशर्ती के वो नमाज न पण्डाये बल्के बालिग आदमी पण्डाये.

(७) जिस वक्त धमाम पुत्बलके धरादेसे मिम्बरकी तरफ़ यले उसी वक्तसे जिंक, तस्बीह, कलाम, वगैरह तर्क करके हमातन अतीबकी तरफ़ मुतवज्जेह हो जायें.

निष्कृतं शुभम् : आजकी यार रकअत जुहरकी इर्ज जो मेरे जिम्मा थी उसको साकित करता हूं और र रकअत इर्ज नमाजे शुभ्मा अदा करता हूं ताबेदारीमें इस ईमामके.

ईदैन

अवकात : ईदैनकी नमाजका वक्त आइताबके अेक नेजा बुलंद होनेके बादसे शुरू होता है और जवाले आइताबके पडले तक रहता है.

मुस्तहब वक्त :

ईदैनकी नमाजका वक्त शुरू होनेके बाद पण्ड लेना मुस्तहब है. ईदुल अदुलामें जल्दी करना और ईदुल इत्रमें तापीर मुस्तहब है.

रकआत :

हर ईदकी दो (२) - दो (२) रकअत वाजिब हैं जो अईद छे (६) - छे (६) तकबीरातके साथ पण्डी जाती हैं.

अहम मसायल :

ईदका पुत्बल बाद नमाजे ईद होता है. ईदैनकी नमाजमें न अजान है और न ईकामत, ईदुल इत्रमें इत्रा दिया जाता है और ईदुल अदुलामें कुर्बानी दी जाती है. ईदैनकी नमाज ईदगाहमें अदा करना सुन्नते मोअक्केदा है.

इत्रा

इत्रा : (१) इत्रा ईदसे पडले देना मुस्तहब है (२) हर साहबे निसाब, रोजा रभे छों या न रभे छों, अपने और अपने तमाम बालिग व नाबालिग मुताव्वेकीनकी तरफसे इत्रा अदा करना वाजिब है.

मिकदार :

इत्राकी मिकदार ब-शकले गेहूं निस्फ साअ या'नी अेक सेर तीन छटांक और ब-शकले जव अेक साअ या'नी दो सेर देण्ड पावनी कस मुकरर है.

इत्राके मुस्तहकीन :

- (१) इकीर
- (२) मिरकीन
- (३) आमिल
- (४) मकातिब
- (५) कर्जदार
- (६) इी सबीलिल्लाह
- (७) मुसाफिर

इकीर अगर आलिम हो तो उसको देना ज़ाहिलको देनेसे अइजल है. तालिबे इल्मको देना अइजल है. बेहतर होगा के इत्रा ईदसे पडले तकसीम कर दे ताके मसाकीन इसको ईदके दिन पा सकें.

वो लोग जिन्को इत्रा देना ज़ाहिल नहीं :-

- (१) अपने उसूल या'नी मांभाप, दादा दादी, नाना नानी, अभीर सिलसिला
- (२) अपने इरोग या'नी बेटा बेटी, पोता पोती, नवासा नवासी
- (३) जवजैन या'नी मियां बीवीको न बीवी मियांको
- (४) गनीको
- (५) काफिरको
- (६) बनी हाशिमको (बनी हाशिम या'नी सादाते किरामको जकात या इत्रा न देनेका हुकम उनके अेजाज व अेहतेरामके लिहाजसे है. मुसलमानोंको याहिये के अश्ये मालसे उनकी बिदमत करें) बनी हाशिम या'नी आले अली, आले अब्बास, आले ज़हर, आले अकील और आले हारिस बिन अब्दुल मुत्तलिबको इत्रा देना ज़ाहिल नहीं.

कुर्बानी

कुर्बानीका वक्त :

ईदुल अदुलामें रोज बाद नमाजे ईद कुर्बानी अइजल है. बादमें १०-११-१२ ये तीन तारीख जील्हज्जाकी मुकरर हैं. पडला दिन १० जील्हज्जा

અફઝલ હૈ.

વાજિબ :

કુર્બાની હર સાહબે નિસાબ પર વાજિબ હૈ. ઓર સાહબે નિસાબ ન હો તો ઉસ પર મુસ્તહબ હૈ.

કુર્બાનીકે જાતવર :

બકરા, બકરી, મેંઢા, ભેળ, ગાય, ભેંસ, પાળા, બૈલ, બછળા, ઊંટ, ઊંટની,

★ મેંઢા, ભેળ, દુમ્બા, બકરા, બકરી ૧ સાલકે હોં.

★ ગાય, બૈલ, ભેંસ, પાળા ૨ સાલકે હોં.

★ ઊંટ-ઊંટની પાંચ સાલકે હોં.

★ બકરા-બકરી વગેરા એક આદમીકી તરફસે એક કુર્બાની કરે. ઓર ઊંટ, ગાય, ભેંસ, વગેરા ૭ આદમીયોંકી તરફસે કુર્બાની કરે. મેંઢા જિસકો દુમ્બા ભી કહતે હેં ૬ માહકા કાફી હૈ. બશર્તી કે સાલભરવાલોંમેં મિલા દિયા જાએ તો દૂરસે સાલભરકા માલૂમ હો.

નિચ્યત :

اللَّهُمَّ هَذِهِ الْأَضْحِيَّةُ تَقَبَّلْ مِنِّي كَمَا تَقَبَّلْتَ مِنْ إِبْرَاهِيمَ

الْخَلِيلِ وَ مِنْ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ نَبِيِّكَ وَ حَبِيبِكَ عَلَيْهِمُ

الصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ بِسْمِ اللَّهِ اللَّهُ أَكْبَرُ

અલ્લાહુમ-મ હાઝિહિલ અદ-હિય-યતુ તકબ્બલ મિન્ની કમા તકબ-બલ-ત મિન ઈબ-રા-હી-મલ ખલીલિ વમિન સય-યિદિના મુહમ્મદિન નબિય-યિ-ક વ હબીબિ-ક અલય-હિમુસ સલાતુ વસ્સલામુ બિસ્મિલ્લાહિ અલ્લાહુ અકબર.

તકસીમ :

કુર્બાનીકે ૩ હિસ્સે કિયે જાએ. એક હિસ્સા મોહતાજો, ફકીરોંકો, દૂસરા હિસ્સા પળૌસિયોં ઓર અઝીઝો અકારિબકો ઓર તીસરા હિસ્સા આપ અપને લિયે ઓર અપને એહલો અયાલકે લિયે ઈસ્તેમાલ કરે.

નઝર :

અગર કુર્બાની નઝર માનનેકે બાદ કી ગઈ હો તો ઉસકે ગોશતકા ઈસ્તેમાલ આપ કરના યા અઝીઝોંમેં તકસીમ કરના દુરુસ્ત નહીં હૈ ક્યોંકે નઝરમેં સદકા લાઝિમ હૈ. (પસ પૂરા ગોશત વગેરહ ગરીબોંમેં તકસીમ કર દેના ચાહિયે).

અકીકા

અકીકા : બચ્ચેકી પૈદાઈશકે સાતવેં દિન અકીકા કરના ચાહિયે. ઓર બાદમેં ભી કિયા જા સકતા હૈ. લળકા હો તો દો બકરે ઓર લળકી હો તો એક બકરા અકીકાકી નિચ્ચસે ઝિબહ કિયા જાએ. મજબૂરીકી સૂરતમેં લળકેકા અકીકા એક બકરેસે ભી કિયા જા સકતા હૈ. અકીકાકે બકરે ઝિબહ કરનેકે બાદ બચ્ચા યા બચ્ચીકે સરકે બાલ મુંડવાકર ઉસકે બરાબર સોના યા ચાંદી યા ઉસકે બરાબર તોલકર ખૈરાત કર દેં.

અકીકેકા ગોશત સાહબે અકીકા ભી ખા સકતા હૈ.

નિચ્યત :

اللَّهُمَّ هَذِهِ عَقِيْقَةُ (فِلاَنِ ابْنِ فِلاَنٍ) دَمُهَا بِدَمِهِ وَلَحْمُهُ

بِلَحْمِهِ وَ عَظْمُهَا بِعَظْمِهِ وَ جَلْدُهَا بِجَلْدِهِ وَ شَعْرُهَا بِشَعْرِهَا

وَرَوْحُهَا بِرَوْحِهِ اللَّهُمَّ تَقَبَّلْهَا مِنِّي وَاجْعَلْهَا فِدَاءً لِأَبْنِي مِنْ آثَارِ

અલ્લાહુમ-મ હાઝિહિ અકી-કતુ (ફુલાં ઈબને ફુલાં) દમુહા બિ દમિહિ વ લહ-મુહા બિ લહ-મિહી વ અઝ-મુહા બિ અઝ-મિહી વ જિલ્દુહા બિ જિલ-દિહી વ શઅ-રુહા બિ શઅ-રિહી વ રૂહિહા બિ રૂહિહી. અલ્લાહુમ-મ તકબ્બલહા

મિન્ની વજ-અલ્હા ફિદાઅન લિ અબ્ની મિનન્નાર.

નમાઝે તરાવીહ

અવકાત :

નમાઝે તરાવીહ સિર્ફ રમઝાનુલ મુબારકમેં હી અદા કી જાતી હૈ. નમાઝે તરાવીહકા વક્ત ઈશાકી નમાઝ અદા કરનેકે બાદસે ફજર તક રહતા હૈ. નમાઝે વિત્રસે પહલે પળના બેહતર હૈ. નમાઝે તરાવીહ અદા કરનેમેં તિહાઈ રાત યા નિસ્ફ શબ તક તાખીર કરના મુસ્તહબ હૈ. નિસ્ફ શબકે બાદ મકરૂહ નહીં હૈ.

રકઆત :

તરાવીહકી ૨૦ રકાતેં હૈં. હર દો રકાત એક સલામસે, ઈસ તરહ ૨૦ રકાતેં ૧૦ સલામસે અદા કરેં.

અહમ મસાઇલ :

નમાઝે તરાવીહકી ૪ રકાતકે બાદ ઈતની દેર બૈઠના મુસ્તહબ હૈ કે જિસમેં ચાર રકાત નમાઝ પળી જા સકે. ઈસ હાલતમેં ઈખ્તિયાર હૈ કે તસ્બીહ પળે, કુઆન પળે યા નિફલ નમાઝેં અદા કરેં યા ખામોશ રહેં.

કુલ માહે રમઝાનકી તરાવીહકી નમાઝોમેં એક બાર કુઆનશરીફ ખતમ કરના સુન્નત હૈ.

વિત્ર :

માહે રમઝાનુલ મુબારકમેં વિત્રકી નમાઝ બા-જમાઅત કરેં. ઈમામ વિત્રકી તીનો રકઅતેં બિલજહર પળે ઓર મુક્તદી ખામોશ રહેં, અલબત્તા તકબીરે કુનૂતકે બાદ ઈમામ ઓર મુક્તદી દોનો આહિસ્તા-આહિસ્તા કુનૂત પળે.

તરબીહાતે તરાવીહ

હર ચાર (૪) રકાતકે બાદ થોળી દેર બૈઠેં જિસકો તરવીહહ કહતે હૈં. ચાર (૪) રકાતકે બાદ ફિર ચાર (૪) રકાત પળી જાએ ઈતની દેર બૈઠના મુસ્તહબ હૈ. ઈસ વક્ત યાહે તિલાવત કરેં, કલિમા પળે, દુરૂદશરીફ પળે યા

ઈસ તરહ તસ્બીહાત પળે.

(૧) પેહલી ચાર રકાતકે બાદ પળે :

અશહદુ અન લા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વહ-દહૂ લા શરી-ક લહુ વ અશહદુ અન-ન મુહમ્મદન અબ્દુહૂ વ રસૂલુહ.

(૨) દૂસરી ચાર (૪) રકાતકે પાદ પળે :

અલ્લાહુમ-મ સલ્લિ અલા સૈયદિના મુહમ્મદિવ વ અલા આલે સૈયદિના મુહમ્મદિવ વ અસ્હાબિહી વ બારિક વસલ્લિમ.

(૩) તીસરી ચાર (૪) રકાતકે બાદ પળે :

સુબ્હાનલ્લાહિ વલ હમ્દુ લિલ્લાહી વલા ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ વલ્લાહુ અકબર. વ લા હ-વ-લ વલા કુવ્વતા ઈલ્લા બિલ્લાહિલ અલીય્યિલ અઝીમ.

(૪) ચૌથી ચાર (૪) રકાતકે બાદ પળે :

સુબ્હાનલ્લાહિ વ બિ હમ્દિહી સુબ્હાનલ્લાહિ અલીય્યિલ અઝીમ. વ બિ હમ્દિહી અસ્તગફિરુલ્લાહ. અસ્તગફિરુલ્લાહ-હ રબ્બી મિન કુલ્લિ ઝમ્બિવ વ અતૂબુ ઈલયહિ.

(૫) પાંચવીં ચાર (૪) રકાતકે બાદ પળે :

અસ્તગફિરુલ્લાહ. અસ્તગફિરુલ્લાહ-હલ્લઝી લા ઈલા-હ ઈલ્લા હુવલ હય્યુલ કૈયૂમ. ગફફારુઝ ઝુનૂબ. સત્તારુલ ઉયૂબ. અલ્લામુલ ગુયૂબ. કશ્શાફુલ કુરૂબ. યા મુકલ્લિબલ કુલૂબ. વલ-અબસારિ વ અતૂબુ ઈલયહિ.

તરબીહાતે તરાવીહ :

ઉલ્માએ કિરામને સિર્ફ ૪ રકઅતકે બાદ ઝિક, તિલાવત યા તફસીર બયાન કરના બતલા દિયા હૈ લેકિન હર દો રકઅતકે બાદ તસ્બીહાતે ઈલાહીકા પળના ભી બાઈસે સઆદતમન્દી ઓર ખુશ્નૂદીએ ઈલાહી હૈ.

પસ ઝૈલમેં પહલી દો રકઅતકી તસ્બીહાત ઓર દૂસરી દો રકઅતકી તસ્બીહાત ઓર અસ્માએ હઝરાતે ખુલ્ફાએ રાશેદીન રિદવાનુલ્લાહે તઆલા અલૈહિમ અજમઈન ભી લિખે જાતે હૈં તાકે રકઅતોંકે શુમારકે સાથ ઝિકે ઈલાહી ઓર હઝરત રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ પર દુરૂદો સલામ ભી

तस्बीहत :

नमाजे तरावीह शुरु करनेका एस तरह अे'लान हो के :

الصَّلَاةُ سُنَّةُ التَّرَاوِيحِ وَأَجْرُكُمْ اللَّهُ وَلَا إِلَهَ
إِلَّا اللَّهُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

“अस्सलातु सुन्नतुत तरावीह व अज-रकुमुल्लाहु वला एला-ह
एल्लल्लाहु अल्लाहु अकबर अल्लाहु अकबर वलिल्लाहिल हम्द.”

पेहली दो रकअत, एड्डी रकअत, दसवीं रकअत, चौदहवीं रकअत,
अद्वारहवीं रकअतके अवापीरमें मोअतदिल आवाजमें :

فَضْلٌ مِنَ اللَّهِ وَ النِّعْمَةُ وَ الْمَغْفِرَةُ الرَّحْمَتُ وَ عَاقِبَةُ إِسْلَامَةٍ وَلَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

“इजलुम मिनल्लाहि वन्नअमतु वल मग-फ़ि-र-तुर रह-मतु व
आफ़ि-यतुस सला-म-तु वला एला-ह एल्लल्लाहु अल्लाहु अकबर अल्लाहु
अकबर वलिल्लाहिल हम्द.”

एसके बाद हर चौथी रकअत, आठवीं रकअत, बारहवीं रकअत,
सोलहवीं रकअत और बीसवीं रकअतके अवापिरमें मुन्दरजा जैल तस्बीह
पण्डे :-

سُبْحَانَ ذِي الْمُلْكِ وَالْمَلَكُوتِ
سُبْحَانَ ذِي الْعِزَّةِ وَالْعِظْمَةِ وَالْهِبَةِ
وَالْقُدْرَةِ وَالْكِبْرِيَاءِ وَالْجَبْرُوتِ
سُبْحَانَ الْمَلِكِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَنَامُ وَلَا يَمُوتُ سُبْحَانَ
قُدُّوسٍ رَبِّنَا وَرَبِّ الْمَلَائِكَةِ وَالرُّوحِ ط اللَّهُمَّ
أَجِرْنَا مِنَ النَّارِ يَا مُجِيزُ يَا مُجِيزُ يَا مُجِيزُ

“सुब्हा-न ज़िल मुल-कि वल म-ल-कूत. सुब्हा-न ज़िल एज-जति
वल अज-मति वल हय-भति वल कुद-रति वल डिब-रिया-ए वल ज-भ-रूत.
सुब्हा-नल मलिडिल हय-यिल-लजी ला यनामु वला यमूत. सुब्हुहुन कुद-
दूसुन रब्बुना व रब्बुल मला-ए-कति वर-रूह.”

एसके बाद हुआ करें. चौथी रकतकी तस्बीह और हुआके बाद :

الْبَدْرِ حَضْرَتِ سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ مُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ
وَآلِهِ وَسَلَّمَ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

“अल बद-रि हद-रत सय-यिदिना मुहम्मद मुस्तफ़ा सल्लल्लाहु
अलयाहि वआलिहि वसल्लिम वला एला-ह एल्लल्लाहु अल्लाहु अकबर
अल्लाहु अकबर वलिल्लाहिल हम्द.”

आठवीं रकअत और हुआके बाद :

قَاتِلِ الْكُفَّارِ وَالزُّنْدِيقِ بَعْدَ الْأَنْبِيَاءِ بِالتَّحْقِيقِ خَلِيفَةَ
رَسُولِ اللَّهِ حَضْرَتِ سَيِّدِنَا أَبُو بَكْرٍ صَدِيقِ رَضِيَ اللَّهُ
تَعَالَى عَنْهُ وَلَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

“कालिल कुफ़ारि वज ज़िन्दीक. बअदल अम्बिया-ए भित तहकीक. ખલી-
इति रसूलुल्लाहि हद-रत सय-यिदिना अबू बकर सिदीक रहियल्लाहु तआला
अन्हु वला एला-ह एल्लल्लाहु अल्लाहु अकबर अल्लाहु अकबर वलिल्लाहिल
हम्द.”

बारहवीं रकअतकी तस्बीह और हुआके बाद :

مُزَيِّنِ الْمَسْجِدِ وَالْمِنْبَرِ وَالْمِحْرَابِ أَنْطِقِ بِالْحَقِّ
وَالصِّدْقِ وَالصَّوَابِ خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ
حَضْرَتِ سَيِّدِنَا عُمَرَ ابْنَ الْخَطَّابِ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ
وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

“मुजय-यनिल मस-जिदि वल मिभरे वल मिहराब अन नातिकि
भिल उक-कि वस सिद-कि वस सवाब भली-इति रसूलुल्लाहि अमीरिल मुअ-
मिनी-न उद-रत सय-यिदिना उ-म-रब्नुल भत-ताब रदियल्लाहु तआला
अन्हु वला एला-ह एल्लल्लाहु अल्लाहु अकबर अल्लाहु अकबर व लिल्ला
हिल उम्ह.”

सोलहवीं रकअतकी तस्बीह और दुआके बाद :

جَامِعِ الْقُرْآنِ كَامِلِ الْحَيَاءِ وَالْإِيمَانِ ذُو نُورَيْنِ وَالْبُرْهَانِ
خَلِيفَةَ رَسُولِ اللَّهِ حَضْرَتِ سَيِّدِنَا عُثْمَانَ ابْنَ عَفَّانٍ رَضِيَ اللَّهُ
تَعَالَى عَنْهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

“जामिईल कुर्आन. कामिलिल हया-ई वल इमान. जूनूरय-न वल बुरहान.
भली-इति रसूलुल्लाहि उद-रत सय-यिदिना उस्मानब्नु अइफान. रदियल्लाहु
तआला अन्हु वला एला-ह एल्लल्लाहु अल्लाहु अकबर अल्लाहु अकबर
वलिल्लाहिल उम्ह.”

बीसवीं रकअतकी तस्बीह और दुआके बाद :

مَدِينَةُ الْعُلُومِ وَالْمَطَالِبِ كَاشِفُ أَلْهَمِ وَالْغَمِّ وَالْمَطَائِبِ
أَسَدَ اللَّهِ الْغَالِبِ إِمَامُ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ خَلِيفَةَ
رَسُولِ اللَّهِ حَضْرَتِ سَيِّدِنَا عَلِيِّ ابْنِ أَبِي طَالِبٍ كَرَّمَ اللَّهُ
تَعَالَى وَجْهَهُ وَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ وَلِلَّهِ الْحَمْدُ

“मदी-नतुल उलूम. वल मतालिबे काशिकुल हम-मि वल गम-मि वल
मताईब. अ-स-दिल्लाहिल गालिब. इमामुल मशारिकि वल मगारिबि भली-
इति रसूलुल्लाहि उद-रत सय-यिदिना अली इब्नि अबी तालिब कर-र-मल्लाहु
तआला वज-हजू व रदियल्लाहु तआला अन्हु वला एला-ह एल्लल्लाहु
अल्लाहु अकबर अल्लाहु अकबर व लिल्ला हिल उम्ह.”

निइल नमाजें :

तहिय्यतुल मस्जिद :

मस्जिदमें दाखिल होनेके बाद, बैठनेसे कबल, दो रकात नमाज पढ़ना
मुस्तहब है. अगर मस्जिदमें दाखिल होनेके बाद, बैठनेके कबल, कोई नमाज
या'नी सुन्नत वगैरह पढ़ ले तो वोह तहिय्यतुल मस्जिदके काईम-मकाम हो
जायेगी.

तहिय्यतुल पुगू :

पुजूके बाद, जिस्म शुश्क होनेसे पहले, दो रकअत मुस्तहब हैं. इसी
तरह गुस्लके बाद भी दो रकअत नमाजे तहिय्यतुल गुस्ल मुस्तहब हैं.

घशराक

घशराककी नमाज तुलूअे आइताबके बाद अदा की जाती है. और

જબ સૂરજકી ઝર્દી ખત્મ હોકર સુકૈદી આ જાએ, મુસ્તહબ હૈ.

રકઆત :

ઇશરાકકી દો રકઅત મુસ્તહબ હૈ. ઓર ચાર ભી પળહતે હૈ, જો દો-દો કરકે અદા કરતે હૈ.

અહમ મસાઇલ :

ફજરકી નમાઝ અદા કરકે ઝિકે ઇલાહીમેં બૈદા રહે. યહાં તક કે ઇશરાકકા વક્ત હો જાએ. તો દો રકાત નિફલ અદા કરે તો એક મકબૂલ હજ વ ઉમરહકા સવાબ હૈ. ફિર દો રકાત અદા કરે તો ચાર અરબી ગુલામ રાહે ખુદામેં આઝાદ કરનેકા સવાબ પાવે જિસકી રકમ ૧૨,૦૦૦ દિર્હમ હો ઓર દિનભરકે કામોમેં અલ્લાહ તઆલા કફીલ રહેગા.

ચાશત

અવકાત : સૂરજકે અચ્છી તરહ નિકલ આને ઓર ગરમી પૈદા હોનેકે બાદસે ઝવાલ આફતાબકે પહલે તક રહતા હૈ. બેહતર યે હૈ કે સુબહકા ખાના ખાનેકે બાદ ફૌરી અદા કર લે.

રકઆત :

ચાશતકી નમાઝકી કમ અઝ કમ દો રકાત હૈ ઓર ઝિયાદાસે ઝિયાદા ૧૨ રકાતે નિફલ હૈ.

અહમ મસાઇલ :

ચાશતકી નમાઝ દો-દો કરકે અદા કરે. ચાશતકે મા'ની નાશતકે હૈ. નાશતા યા ખાના ખાનેકે બાદ અદા કરનેકી નમાઝ હૈ. જિસકી બળી ફઝીલત ઓર બરકત હૈ.

અવ્વાબીન

અવકાત : અવ્વાબીનકી નમાઝકા વક્ત મગરિબકી ૭ રકાતે અદા કરનેકે બાદસે શુરૂ હોતા હૈ ઓર ઇશાકે વક્તસે પહલે તક રહતા હૈ.

રકઆત :

અવ્વાબીનકી કમ અઝ કમ ૬ ઓર ઝિયાદા ૨૦ રકાતે હૈ.

અહમ મસાઇલ :

યે નમાઝ ભી દો-દો કરકે અદા કરતે હૈ. મગરિબકી નમાઝકે ફૌરી બાદ અદા કરે. અવ્વાબીનકી અદાયગીકે બાદ ૨ રકાત નમાઝ હિફઝુલ ઇમાન ભી પળહતે હૈ. અકસર ઓલિયાએ કિરામ ઇસ નમાઝકી પાબંદી ફર્માતે હૈ.

તહજુદ

અવકાત : તહજુદકા વક્ત ઇશાકી નમાઝસે શુરૂ હોકર વિત્રસે પહલે હૈ. બેહતર યે હૈ કે ઇશાકી નમાઝ અદા કરકે સો રહે, ફિર આધી રાતકે બાદ ઉઠકર તહજુદ અદા કરે. ઇસકે બાદ વિત્ર પળહે. બ-શર્તી કે જાગનેકા કામિલ ઇતમીનાન હો, વર્ના વિત્રકી નમાઝ ઇશાકે સાથ હી પળહે.

રકઆત :

તહજુદકી કમસે કમ ૨ ઓર ઓસત ૪-૮ ઓર ઝિયાદા ૧૨ રકાતે હૈ.

એહમિયત :

તહજુદકી નમાઝકી બળી ફઝીલત આઈ હૈ. જિસ બુરુગને જો નેઅમત પાઈ, તહજુદમેં પાઈ.

નમાઝે કુસૂફ વ ખુસૂફ

કુસૂફ વ ખુસૂફ : કુસૂફ સૂરજ-ગહનકો કહતે હૈ ઓર ખુસૂફ ચાંદ-ગહનકો કહતે હૈ. જબ કોઈ ગહનકો દેખે તો નમાઝ પળહે, દુઆ માંગે ઓર સદકા દે ઓર તૌબહ વ ઇસ્તિગ્ફાર ભી કરે.

રકઆતે કુસૂફ :

નમાઝે કુસૂફ ૨ રકઅત બિલ-ઇજમા સુન્નત હૈ. નમાઝે કુસૂફ જમાઅતસે પળહી જાતી હૈ.

કુસૂફકે અહમ મસાઇલ :

નમાઝે કુસૂફ ઇમામે જુમ્આ પળહાએ. નમાઝે કુસૂફમેં ખુત્બા નહીં ઓર અઝાન વ ઇકામત ભી નહીં હૈ. અગર લોગોંકો જમા કરના હો તો અસ્સલાતુલ જામિઅહ પુકારા જાએ. નમાઝે કુસૂફ ઈદગાહ યા જામેઅ મસ્જિદમેં

પણે. ગૈરઅવકાતે મકરૂહામેં પણે. તવીલ કિર્તકે સાથ અદા કરે. કિર્તત જહરસે ન કરે. રુકૂઅ વ સુજૂદ ભી દેર તક કરે. નમાઝકે બાદ ઈમામ દુઆમેં મશગૂલ હો જાએ. બેહતર યે હૈ કે અસા પર સહારા દેકર ખળા હો. ઓર લોગોંકી તરફ મુંહ કરકે દુઆ માંગે. કિબ્લાકી તરફ મુંહ કરકે દુઆ માંગના ભી જાઈઝ હૈ.

નમાઝે ખુસૂફ :

નમાઝે ખુસૂફ મુસ્તહબ હૈ. ઈસકી ભી દો રકઅતે હે. ઈસ નમાઝમેં જમાઅત નહી. ઈસ નમાઝકે લિયે મસ્જિદમેં જાના ભી ઝરૂરી નહી. અલાહિદા અલાહિદા ઘરોમેં પણ લે.

નમાઝે ઇસ્તિસ્કા

ઈસ્તિસ્કા : ઈસ્તિસ્કા તલબે બારિશકો કહતે હે.

તા'દાદે રકઅત :

દો (૨) રકઅત બિલા અઝાન વ ઈકામત બિલજહૂર ઈમામે જમાઅત પણાએ.

અહમ મસાઇલ :

બેહતર હૈ કે નમાઝસે કબ્લ ૩ રોઝ તક રોઝે રખે. રાતદિન ગુનાહોંસે તોબા વ ઈસ્તિગ્ફાર કરતે રહે. હુકૂકુલ ઈબાદ અદા કરે. ચૌથે રોઝ ઝઈફોં, બચ્ચોંકો લેકર સેહરાકી તરફ, ફટે-પુરાને કપળે મગર પૈવન્દ લગે હુવે નહી, પા-પિયાદા, સરોંકો ઝુકાએ, બરહના પા ઓર બરહના સર હોં તો બેહતર હૈ. હમારે નબી સલ્લલ્લાહો અલૈહે વસલ્લમ પર બ-ક્સરત દુરૂદ ભેજે. ઈસ તરહ મુસલ્સલ તીન રોઝ તક સેહરાકી તરફ નિકલે. છોટે બચ્ચોંકો માંઓંસે દૂર રખે. ઉનકે રોને ઓર ચિલ્લાનેકી આવાઝે ભી આતી રહે. ઓર જાનવરોંકો ભી સાથ લે જાએ ઓર ઉનકે બચ્ચોંકો ભી અલગ રખના ચાહિયે. બા-જમાઅત ૨ રકઅત બિલજહૂર નમાઝ પણે ઓર નમાઝકે બાદ અસા પર સહારા દેકર ઝમીન પર ખળા હોકર લોગોંકી તરફ મુંહ કરકે દો ખુત્બે પણે. દોનો ખુત્બોંકે દરમિયાન જલ્સા કરે. જબ થોળા સા ખુત્બા પણ યુકે તો ચાદર લોટા દે. જબ ઈમામ

ખુત્બા પણ યુકે તો કિબ્લાકી તરફ મુંહ કરકે અપની ચાદરકો લોટાએ ઓર ખળે હોકર ઈસ્તિસ્કાકી દુઆમેં મશગૂલ હો જાએ. સબકી હથેલીયાં ઝમીનકી તરફ હોં.

દુઆએ ઇસ્તિસ્કા :

اللَّهُمَّ اسْقِنَا غَيْشًا مُّغِيثًا مَرِيْعًا نَافِعًا غَيْرَ ضَارٍّ

“અલ્લાહુમ-મ અસ્કીના ગીસમ મુગીસન મરીઅન નાફિઅમ ગય-ર દાર.”

નમાઝ અદા કરનેકે તરીકે

કયામ :

નમાઝકે વક્ત પર પાક જિસ્મ, પાક લિબાસકે સાથ, પાક જગહ, કિબ્લારૂ હોકર એસે ખળે હો જાએ કે દોનોં પૈરોંકે દરમ્યાન ૪ અંગૂલકા ફાસ્લા હો. હર નમાઝમેં કયામ ફર્ઝ હૈ. નિફલ બૈઠકર અદા કરનેસે આધા સવાબ મિલતા હૈ.

મસ્અલા :

બ-હાલતે મજબૂરી બૈઠકર, લૈટકર યા ઈશારેસે ભી અદા કર સકતે હે.

નિચ્ચત :

ફર્ઝ, વાજિબ, સુન્નત યા નિફલ નમાઝ જો ભી અદા કરના હો, ઈસ નમાઝકી નિચ્ચત કર લે. નમાઝકી નિચ્ચત કરના ફર્ઝ હૈ.

મસલન ફજરકી સુન્નતે અદા કરના હો તો ઈસ તરહ નિચ્ચત કરે કે દો (૨) રકાત ફજરકી સુન્નત અદા કરતા હું, અલ્લાહ તઆલાકે લિયે, મુંહ તરફ કા'બા શરીફકે, વક્ત પર, અલ્લાહુ અકબર કેહકર દોનોં હાથકી હથેલીયોંકા રુખ કા'બાકી તરફ કરતે હુવે અપને અંગૂઠોંકો કાનોંકી લોલકોંકો લગાતે હુવે દોનોં હાથોંકો નાવકે ચમચેકી તરહ લાકર અલ્લાહુ અકબર કેહકર દોનોં હાથ નાફકે નીચે બાંધ લે. હાથ ઈસ તરહ બાંધે કે દાયાં પંજા બાએ પંજે પર હો. ઓર દાએ હાથકી શહાદતકી ઉંગલી, ખિઝર વ બંસર તીનોં ઉંગલીયાં

બાએ હાથકી કલાઈ પર હોં. ઓર ઇબ્દામ વ બંસરસે બાએ હાથકી કલાઈકો લપેટ લેં. સજદેકી જગહ નિગાહ રખેં ઓર ઇન્તહાઈ દિલ-જમઈ (ખુશૂઅ વ ખુજૂઅકે સાથ) સના વ તઅવ્વુઝ, તસ્મીઆ, સૂ-રએ ફાતિહા ઓર ઝમ સૂરહ ઠહર-ઠહરકર પહલેં.

નોટ : નિચ્ચત અરબી ઝુબાનમેં કરના બેહતર હે. વર્ના અપની માદરી ઝબાનમેં ભી કર સકતે હેં. અલબત્તા હર નમાઝકી નિચ્ચતસે કબલ યે દુઆ પહલ લેં તો ઝિયાદા સવાબ હે :

إِنِّي وَجَّهْتُ وَجْهِيَ لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ
حَنِيفًا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

“ઈન્ની વજ-જહ-તુ વજ-હિ-ય લિલ્લાહી ફ-ત-રસ સમાવાતિ વલ અર-દ હનીફં વમા અના મિનલ મુશરિકીન.”

રુકૂઅ :

જેસે હી ઝમ સૂરહ ખત્મ હો તકબીર યા'ની અલ્લાહુ અકબર કહતે હુવે રુકૂઅમેં યલે જાએ. રુકૂઅમેં નિગાહ દોનોં પૈરોંકે દરમ્યાન હો ઓર પીઠ ઓર સર તપ્તેકી તરહ હમવાર (સીધે) હોં ઓર દોનોં હાથોંસે ઘુટનોંકો મઝબૂતીસે પકળ લેં ઓર દોનોં હાથોંકી કોહનીયાં બિલ્કુલ સીધી રહેં. રુકૂઅકી તસ્બીહ

‘سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ’ સુબ્હા-ન રબ્બીયલ અઝીમ’ ૩ યા ૫ યા ૭ મર્તબા પહલેં. રુકૂઅ ફર્ઝ હે. ઉસકો નિહાયત ઇત્મીનાન ઓર બા-વકાર તરીકે પર અદા કરેં.

કૌમા :

તસ્મીઅ યા'ની سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ ‘સમિઅલ્લાહુ લિમન હમિદહ’ કહતે હુવે રુકૂઅસે સીધે ખળે હો જાએ ઓર સીધે ખળે હોકર નિહાયત ઇત્મીનાનસે رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ ‘રબ્બના લકલ હમ્દ’ કહેં ઓર યાહે તો رَبَّنَا لَكَ الْحَمْدُ كَثِيرًا طَيِّبًا وَبَارِكًا ‘રબ્બના લકલ હમ્દો હમ્દન

કસીરન તથ્થિબન વ બારિકન’ ભી કહા જાએ તો અહસન (અચ્છા) હે. કૌમા વાજિબ હે ઓર કૌમાકી મિકદાર કમ અઝ કમ કદરે એક તસ્બીહ યા'ની سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ ‘સુબ્હા-ન રબ્બીયલ અઝીમ’ કેહનેમેં જિતની દેર લગતી હે ઇતની દેર સીધે ખળે રહના વાજિબ હે. અગર ભૂલેસે ઉજલત હો ગઈ તો સજ-દએ સહવ લાઝિમ હે, વર્ના નમાઝ અદા ન હોગી.

સજ-દએ અવ્વલ :

કૌમાસે તકબીર યા'ની ‘અલ્લાહુ અકબર’ કહતે હુવે સજદેમેં યલા જાએ.

સજદેમેં જાનેકા તરીકા :

નિગાહ સજદેકી જગહસે આગે ન જાને પાએ ઓર પહલે ઘુટનોં પર હાથ રખતે હુવે ઘુટનોંકો ઝમીન પર ટેક દે. ફિર નાક ઓર આખિરમેં પેશાની ટેક દે.

સજદા બંદેકે લિયે રબસે ઇન્તિહાઈ કુર્બકી મંઝિલ હે. સજદા જિસ કદર ઇત્મીનાન, સુકૂન ઓર ખુશૂઅ વ ખુજૂઅસે હોગા, નમાઝ ઉતની હી મકબૂલ હોગી. હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વઆલેહિ વસલ્લમને ફર્માયા :

لَا صَلَوةَ تَمَّ إِلَّا بِحُضُورِ الْقَلْبِ

‘લા સલા-ત તમ્મ ઇલ્લા બિ હુજૂરિલ કલ્બ.’

યા'ની : બગૈર હુજૂરે કલ્બકે નમાઝ અદા નહીં હોતી.

સજદેમેં દોનોં પૈર, દોનોં ઘુટને, દોનોં હાથ, નાક ઓર પેશાની જુમ્લા ૮ ચીઝેં ઝમીન પર અચ્છી તરહ ટેકે રહેં. અગર હો સકે તો જિસ તરહ હાથકી ઉંગલીયાં કિબ્લારુખ રહતી હેં ઇસી તરહ પાંવોંકી ઉંગલીયાં ભી કિબ્લારુખ કર દેં. સજદેમેં નિગાહ અપની નાક પર રહના યાહિયે. ફિર પૂરે વકાર ઓર ખશીયતે ઇલાહીસે સજદેકી તસ્બીહ

‘سُبْحَانَ رَبِّيَ الْأَعْلَى’ સુબ્હા-ન રબ્બીયલ આ'લા’

૩, ૫, યા ૭ મર્તબા કહના યાહિયે.

સજદા નમાઝકા અહમ રુકન (ફર્ઝ) હે. સજદેમેં કમ અઝ કમ એક તસ્બીહ કદરે ઠેહરના ફર્ઝ હે ઓર તસ્બીહાત પહલના સુન્નત હે.

જલ્સા :

પેહલે સજદાકી તસ્બીહાતકે બાદ તકબીર યા'ની અલ્લાહુ અકબર કહતે હુવે પહલે પેશાની, ફિર નાક, ફિર દોનોં હાથ ઉઠાકર નિહાયત ઇત્મીનાનસે બેઠ જાએ ઓર અપની નિગાહ ગોદમેં યા મકામે સજદા પર રખે ઓર દોનોં હાથ દોનોં પૈરકી રાનોં પર યા'ની ઘુટનોંસે અંદર રખે. અબ ભી હાથકી પૂરી ઉંગલીયાં કિબ્લારુખ રહેં. ઓર બેઠ જાએં. દોનોં સજદોંકે દરમ્યાન એક તસ્બીહ કદરે બેઠનેકો જલ્સા કરના કહતે હેં. જલ્સા નમાઝમેં વાજિબ હૈ. ઇસકી મિકદાર ભી એક તસ્બીહ કદર હૈ.

દોનોં સજદોંકે દરમિયાન પૂરા ન બેઠા તો જલ્સા અદા ન હોગા. પસ નમાઝ ભી અદા ન હોગી. અગર ભૂલેસે ઉજલત કર દિયા તો સજ-દએ સહવ લાઝિમ હૈ, વર્ના નમાઝ અદા ન હોગી.

સજ-દએ દૌમ :

જલ્સાકી હાલતસે તકબીર યા'ની અલ્લાહુ અકબર કેહતે હુવે દૂસરે સજદેમેં ચલે જાએં. દૂસરે સજદેમેં જાતે વક્ત પેહલે હાથ, ફિર નાક ઓર બાદમેં પેશાની ટેક દેં ઓર સજદેકી તસ્બીહ પળહેં.

કયામ :

સજદેકી તસ્બીહાત પળહેનેકે બાદ તકબીર યા'ની અલ્લાહુ અકબર કહતે હુવે પેહલે પેશાની, ફિર નાક, ફિર હાથ, ફિર ઘુટને ઉઠાતે હુવે બિલ્કુલ સીધા ખળા હો જાએ.

સજદેસે ઉઠતે વક્ત હાથકી હથેલીયોંકો ઘુટનોં પર ન ટેકના ચાહિયે. અગર કમઝોરીકી વજહસે ઘુટનોંકા સહારા લે લે તો કોઈ કબાહત નહીં હૈ.

કયામ યા'ની સીધા ખળા હોતે હી ફૌરન હાથ બાંધ લેં. ફિર સૂ-રએ ફાતિહા ઓર ઝમ સૂરહ પળહ લેં. ફિર પહલી રકઅતકી તરહ રુકૂઅ, કૌમા ઓર સજ-દએ અવ્વલ, જલ્સા ઓર સજ-દએ દૌમ અદા કરકે કા'દાકી હાલતમેં બેઠ જાએં.

કા'દા : કા'દામેં બાયાં પૈર બિછાકર સીધા પૈર ખળા રખકર ઐસે બેઠ જાએં કે

સીધે પૈરકે અંગૂઠેકો બાએં પૈરકે અંગૂઠે ઓર ઉંગલીસે કેંચીકી તરહ પકળ લેં. ઓર નિગાહ ગોદમેં રહે. દોનોં હાથોંકી ઉંગલીયાં, ઘુટનોંકે અંદર એ'તેદાલકી હાલતમેં કિબ્લારુખ રખેં. ન પૂરી ઉંગલીયાં સખ્તીકે સાથ બંદ રહેં ઓર ન ખુલી રહેં. ઉનકી અસલી હાલત પર ઘોળ દેં.

તશહહુદ :

કા'દામેં બેઠકર તશહહુદ પળહેં. તશહહુદ કે મા'ના પર ધ્યાન રખેં. ઓર જબ **السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ** 'અસ્સલામો અલય-ક ઐયો-હન્નબી' પર પહુંચે તો દિલ-દિમાગમેં યે ખયાલ રખેં કે મેરે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વઆલેહિ વસલ્લમ ઝિંદા, હાઝિર, મૌજૂદ હેં ઓર મેં અદના ગુલામ ઉનકો સલામ અર્ઝ કર રહા હું. ઓર હકીકત ભી યહી હૈ. (અહયાઉલ ઉલૂમ, મદારિજુન નબુવ્વત વગેરહ)

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ 'અશહદુ અંલ લા ઇલા-હ' કહતે વક્ત સીધે હાથકા અબ્હામ ઓર વુસ્તા (બીચકી ઉંગલી) કા હલ્કા બના લેં ઓર શહાદતકી ઉંગલીકો **أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ** 'અશહદુ અંલ લા ઇલા-હ' પર પૂરી તરહ બુલંદ કરેં. ઓર **إِلَّا اللَّهُ** 'ઇલ્લલ્લાહ' પર ગિરા દેં. ઓર **وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ** 'અશહદુ અન-ન મુહમ્મદન અબ્દુહૂ વ રસૂલુહ.' કે બાદ દુરૂદે ઇબ્રાહીમી પળહેં ઓર જહાં જહાં હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વઆલેહિ વસલ્લમ પર ઓર હઝરત સૈયદના ઇબ્રાહીમ અલૈહિસ્સલામકા નામ મુબારક આએ, વહાં સૈયદના ઝરૂર લગાએં.

તશહહુદ ઓર દુરૂદે ઇબ્રાહીમીમેં હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વસલ્લમ પર દુરૂદો સલામ હૈ. ઇસલિયે ઇસકી જિસ કદર મુહબ્બત ઓર અઝમતકે સાથ તિલાવત કી જાએ ઉતના હી અલ્લાહ તઆલા ખુશ હોગા.

સારી ઇબાદત યા'ની કયામ, રુકૂઅ, કૌમા, સજદે, જલ્સા, જિસમેં તિલાવતે કુર્આન, તસ્બીહાત પળહી ગઈ ઓર આખિરમેં હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ અલૈહિ વઆલેહિ વસલ્લમ પર દુરૂદો સલામ ભી ભેજા ગયા. અબ રબ્બે ગફૂરકે દરબારે રહમતમેં જોશ આયા હુવા હોતા હૈ. પસ અબ દુરૂદો સલામકે બાદ

अपने लिये दुआ मांगें.

दुआ :

अेक आस दुआ जिसको उजरत रसूलल्लाह सल्लल्लाहु तआला अलैहि वसल्लमने उजरत सैयदना अबूबकर सिदीक रदियल्लाहु तआला अन्हुको तालीम इरमाई है वोह दुआ ये है :

اللَّهُمَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي ظُلْمًا كَثِيرًا وَلَا يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا أَنْتَ فَاعْفُرْ لِي
مَغْفِرَةً مِنْ عِنْدِكَ وَأَسْأَلُكَ بِرَحْمَتِكَ أَنْتَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

“अल्लाहुम-म ईन्नी जलमु नईसी जुल्मन कसीरंव व ईन्नहू ला यग-इरुज जुनू-अ ईल्ला अन-त इग-इर-ली मग-इ-र-तम मिन ईन-दि-क वर-हम-नी ईन-न-क अन-तल गहूरुर रहीम.”

या कोई और दुआ जो कुर्आन व हदीससे मिली है, पण्ड सकते हैं.

सलाम :

अपने ईरादेसे नमाजको अत्म करना इर्ज है. और 'اللَّهُمَّ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُ اللَّهِ' केहकर नमाज अत्म करना वाजिब है. सलाम इेरते वक्त किरामन कातेबीनका तसव्वुर करें या बाजूवाले मुसल्लियों पर सलामती और रह-मते ईलाहीके नुजूलका तसव्वुर करें.

3 रकात इर्ज

मगरिबकी नमाज अदा करनेका तरीका

नियत : तीन रकात नमाज वक्ते मगरिबकी अदा करता हूं. अल्लाह तआलाके लिये, मुंह तरफ़ का'बा शरीफ़के, वक्त पर, अल्लाहो अकबर केहकर हाथ बांध लें.

अगर नमाज बा-जमाअत अदा कर रहा हो तो नियत ईस तरह करे, 'तीन रकअत नमाज वक्ते मगरिबकी अदा करता हूं, वास्ते अल्लाह तआलाके, मुंह तरफ़ का'बा शरीफ़के, साथ ईस जमाअतके, ताबेअ ईस

ईमामके, वक्त पर, अल्लाहो अकबर केहकर हाथ बांध लें.

तमाम नमाजोंकी तरह अदा करते हुवे तशहहुदके आबिरमें आबरी अल्फाज

أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَ رَسُولُهُ
अशहदु अल ला-ईला-ह ईल्लल्लाहु व अशहदु अन-न मुहम्मदन अब्हुहु व रसूलुह पण्डकर बिला ताबीर तकबीर या'नी أكبر الله केहते हुवे सीधा पणा हो जाअे और सू-रअे इतिहाके बाद जिम सूरह न करके रुकूअ, कौमा, दोनों सजदोंके बाद बैठ जाअे. इर पूरा तशहहुद, दुइदे ईब्राहीमी, दुआ आम नमाजोंकी तरह पण्डकर सलाम इेर दे. उ रकात इर्ज मगरिबकी नमाज अदा हो युकी.

४ रकात

(इर्ज, सुन्नत, निइल नमाजें अदा करनेका तरीका)

नियत :

चार रकात नमाजे इर्ज, वक्ते जुहरकी अदा करता हूं, वास्ते अल्लाह तआलाके, मुंह तरफ़ का'बा शरीफ़के (अगर बा-जमाअत अदा करता हो तो ये भी कहे 'साथ ईस जमाअतके, ताबे ईस ईमामके) वक्त पर, अल्लाह अकबर केहकर हाथ बांध लें. अगर नमाज तन्हा पण्ड रहे हों तो सना, तअव्वुज, तस्मीआ, सू-रअे इतिहा और जिम सूरह सबका सब पण्डें. अगर जमाअतसे अदा कर रहे हों तो सना, तअव्वुज, तस्मीआ पण्डकर आमोश हो जाअें. नमाज सिरी हो या जहरी, ईमामकी ईत्तिबामें सू-रअे इतिहा और जिम सूरह न पण्डें, अल्लाह रुकूअ, कौमा, सुजूदकी तस्बीहात और तकबीराते ईन्तिकावात आहिस्ता-आहिस्ता पण्डते रहें और का'दाअे आबीरमें दुआ भी कर लें. ४ रकअत इर्ज नमाजकी तीसरी और चौथी रकअतमें सू-रअे इतिहाके बाद जिम सूरह नहीं पण्डना याहिये. याहे तन्हा अदा करे या बा-जमाअत ईमाम बनकर अदा करे.

वित्रकी नमाज

(યા'ની ૩ રકઅત વાજિબુલ વિત્ર અદા કરનેકા તરીકા)

નિયત :

૩ રકાત નમાઝ વાજિબુલ વિત્રકી અદા કરતા હું, અલ્લાહ તઆલાકે લિયે, મુંહ તરફ કા'બા શરીફકે, વક્ત પર, અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથ બાંધ લેં ઓર તમામ નમાઝોંકી તરહ દો રકઅત નમાઝ અદા કરતે હુવે કા'દએ ઊલામેં કલ્મએ શહાદત પહલતે હી તકબીર કેહતે હુવે કયામમેં આ જાએં ઓર સૂ-રએ ફાતિહા ઓર ઝિમ સૂરહકે બાદ તકબીર કેહતે હુવે હાથ કાનોં તક ઉઠાકર હાથ બાંધ લેં ઓર દુઆએ કુનૂત પહલેં. ઈસકે બાદ રુકૂઅ, કૌમા ઓર સજદે, તશહહુદ, દુઆ આમ નમાઝોંકી તરહ અદા કરકે સલામ ફેર દેં.

૩ રકઅત નમાઝ વાજિબુલ વિત્ર રમઝાનુલ મુબારકમેં બા-જમાઅત અદા કી જાતી હેં.

રમઝાનુલ મુબારકમેં અગર ઈશા જમાઅતસે અદા ન કિયા હો તો વિત્ર ભી તન્હા પહલ લેના અચ્છા હેં.

ઈદેનકી નમાઝ

ઈદુલ ફિત્ર ઓર ઈદુલ અદહાકી નમાઝોં છો (૬) તકબીરાતકે સાથ અદા કી જાતી હેં.

નિયત :

દો રકઅત નમાઝ વાજિબ ઈદુલ-ફિત્ર / ઈદુલ-અદહા કી, ઝાઈદ છોહ તકબીરાતકે સાથ અદા કરતા હું, વાસ્તે અલ્લાહ તઆલાકે, મુંહ તરફ કા'બા શરીફકે, સાથ ઈસ જમાઅતકે, તાબે ઈસ ઈમામકે, વક્ત પર, અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથ કાનોં તક લે જાકર નાવકે ચમચેકી તરહ લાતે હુવે નાફકે નીચે હાથ બાંધ લેં. ફિર સના, તઅવ્વુઝ, તસ્મીઆ પહલકર અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથ કાનોં તક ઉઠાકર છોળ દેં. ફિર દૂસરી મર્તબા અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથ ઉઠાએં ઓર છોળ દેં. ફિર તીસરી મર્તબા અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથ ઉઠાએં ઓર હાથ બાંધ લેં. ફિર સૂ-રએ ફાતિહા ઓર ઝિમ સૂરહ પહલેં. ઈસી તરહ પેહલી રકઅત પૂરી કરેં. ફિર દૂસરી રકઅતમેં સૂ-રએ ફાતિહા

ઓર ઝિમ સૂરહકે બાદ તકબીર યા'ની અલ્લાહુ અકબર કેહકર હાથ કાનોં તક ઉઠાકર છોળ દેં. દૂસરી તકબીર ઓર તીસરી તકબીર ભી કેહતે હુવે હાથ કાનોં તક ઉઠાકર છોળ દેં. ઓર ચૌથી તકબીર કહતે હુવે, બગેર હાથ ઉઠાએ, રુકૂઅમેં ચલે જાએં. ફિર બાકી નમાઝ આમ નમાઝોંકી તરહ પૂરી કરેં.

ઈસ્લામ

ઈસ્લામ : કલ્મએ તૌહીદ **لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ** 'લા-ઈલા-હ ઈલ્લલ્લાહુ મુહમ્મદુર રસૂલુલ્લાહ' (અલ્લાહ તઆલાકે સિવા કોઈ મા'બૂદ નહીં હેં ઓર હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલૈહે વઆલેહિ વસલ્લમ અલ્લાહ તઆલાકે રસૂલ હેં) ઈસી અહદકો જુબાનસે ઈકરાર કરને ઓર દિલસે માનને (તસ્દીક કરને) કા નામ ઈસ્લામ હેં. ઈસ્લામ લાનેવાલા મુસ્લિમ હેં.

મુસ્લિમ : કલ્મએ તૌહીદકો જુબાનસે ઈકરાર ઓર દિલસે તસ્દીક કરનેવાલા મુસ્લિમ હેં.

ઈમાન

ઈમાન : ઈસ્લામ કબૂલ કરકે ઈસ્લામી એહકામાત પર સિદ્કે દિલસે અમલ-પૈરા હોને પર દિલમેં અલ્લાહ તઆલા ઓર રસૂલલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલૈહે વઆલેહિ વસલ્લમકી જો મુહબ્બત ઓર અઝમત પૈદા હોતી હેં યેહી ઈમાન હેં.

મુઅ્-મિન :

જિસ મુસ્લિમકે દિલમેં તૌહીદ વ રિસાલતકી મુહબ્બત ઓર અઝમત કાઈમ હો જાતી હેં ઉસકો મુઅ્-મિન કહા જાતા હેં. યુનાન્ચે રસૂલુલ્લાહ સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલૈહે વઆલેહિ વસલ્લમને ફર્માયા :

لَا يُؤْمِنُ أَحَدُكُمْ حَتَّىٰ أَكُونَ أَحَبُّ إِلَيْهِ مِنْ وَالِدِهِ وَوَلَدِهِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ
'લા યુઅ્-મિનુ અ-હ-દુકુમ હત-તા અકૂ-ન અહબ્બુ ઈલય-હી મિંવ વાલિદિહી વ વ-લ-દિહી વન-નાસિ અજ-મઈન.' (બુખારી, મુસ્લિમ)

मतलब : 'ખબરદાર! તુમમેં કોઈ મુઅ્-મિન નહીં હોતા જબ તક કે મેં ઉસકે નઝદીક ઉસકે માં બાપ, બેટે ઔર તમામ ઈન્સાનોંસે ઝિયાદા મહબૂબ ન હો જાગેં.'

અસ્લે ઈમાન યા રૂહે ઈમાન :

કુર્આન, હદીસ, અ-મ-લે અહલેબૈત, અ-મ-લે ખુલ્ફાએ રાશેદીન, અ-મ-લે સહાબા, ફિકહે અઈમ્મા, અકવાલે ઉલ્મા, અહવાલે અવલિયા, તારીખે ઈસ્લામ ઔર તવાતિરસે સાબિત હો ચુકા હૈ કે હમારે નબી સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલૈહિ વઆલેહિ વસલ્લમકી મુહબ્બત હી અસ્લે ઈમાન હૈ.

ઈફ્ફાન :

ઈફ્ફાનકે મા'ના અલ્લાહ તઆલાકી પેહચાન પૈદા કરનેકે હૈં. જિસકો અલ્લાહ તઆલાકી પેહચાન નસીબ હો જાએ ઉસકો આરિફ કહા જાતા હૈ.

જિહાદ :

અલ્લાહ તઆલાકે દીન (દીને ઈસ્લામ)કો આમ કરનેકે લિયે જો જદો જહદ (કોશિશ, દૌબધૂપ ઔર લખાઈ) હોતી હૈ ઉસ અમલકો જિહાદ કહા જાતા હૈ.

જિહાદ ઉમ્મતે મોહમ્મદિયા સલ્લલ્લાહુ તઆલા અલૈહિ વઆલેહી વસલ્લમમેં હર વક્ત ફરોં કિફાયા હૈ, અલબત્તા દુશ્મને ઈસ્લામ જબ ઈસ્લામ યા ઈસ્લામી તા'લીમાતકો મિટાનેકી બદનિયતીસે હમ્લા-આવર હો તો ઉસ વક્ત જિહાદ હર મુસલમાન મર્દ, ઔરત, બચ્ચે, બૂળહે, મા'ઝૂર હર એક પર જિહાદ ફરોં ઐન હો જાતા હૈ. જિહાદકો પુકારા જાએ તો ...

દૂધવાલી માંએં અપને શીર-ખ્વાર બચ્ચોંકો અપની છાતિયોંસે છુળાકર દુશ્મનોંકે ઘોળોં (સવારિયોં)કો રોકનેકે લિયે ઉનકે પાંવોંમેં ડાલ દેં.

મુજાહિદ :

ફી સબીલિલ્લાહ જિહાદ કરનેવાલેકો મુજાહિદ કહા જાતા હૈ.

જિહાદકી ફઝીલત :

જિહાદ ફી સબીલિલ્લાહકી બહુત બળી ફઝીલત હૈ. જિહાદમેં કામિયાબ

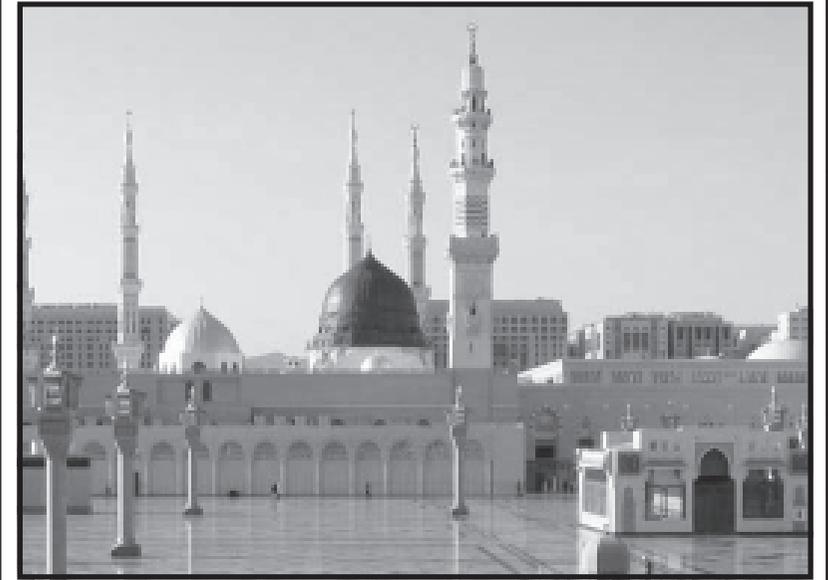
હો જાએ તો ગાઝી કેહલાતા હૈ. અગર જિહાદમેં મારા જાએ તો શહીદ કેહલાતા હૈ.

શહીદ :

જિહાદ ફી સબીલિલ્લાહમેં જો મુસલમાન ભી મારા જાએ, ઉસકી રૂહ ખુદ અલ્લાહ તઆલા અપને દસ્તે કુદરત (હાથ)સે નિકાલતા હૈ, જિસકી લઝઝત બયાન કરનેકે લિયે ઝુબાન આજિઝ હૈ. પસ ઈસી બુનિયાદ પર અહાદીસમેં આયા હૈ કે શહીદકી યે આરઝૂ હોતી હૈ કે હઝાર મર્તબા ભી ઝિન્દગી મિલ જાએ તો હઝાર મર્તબા ભી ફી સબીલિલ્લાહ શહાદત પાનેકી આરઝૂ ઔર તમન્ના હોતી હૈ.

શહીદકે જિસ્મસે પેહલા કત્રએ ખૂન જો ઝમીન પર ગિરતા હૈ, ઉસી વક્ત ઉસકે સારે ગુનાહ મુઆફ હો જાતે હૈં. ઔર બાકી કતરાત પર જન્નતમેં ઉસકે દરજાત બુલન્દ હોતે હૈં.

(ખત્મ શુદ)

હમ્ને બારી તઆલા

વાઝીફા કરો સુબ્હો શામ, અલ્લાહ અલ્લાહ
 ખુદાએ મુકર્રમ કા નામ, અલ્લાહ અલ્લાહ
 બનેંગે મેરે સારે કામ, અલ્લાહ અલ્લાહ
 મુબાં પર હૈ તેરા હી નામ, અલ્લાહ અલ્લાહ
 તેરા ઝિક્ક સુનના મેરા શુગ્લ હો ઝૌર
 તેરા ઝિક્ક કરના હો કામ, અલ્લાહ અલ્લાહ
 ખતાઓ પે અફ્વો અતાઓ નવાઝિશ
 કરીમી હૈ હી નામ, અલ્લાહ અલ્લાહ
 ચે અશ્કે નદામત બળે કામ આઓ
 હુઈ મુઝપે દોઝખ હરામ, અલ્લાહ અલ્લાહ
 મિલી તેરી રહમત, મિલી તુઝસે બરકત
 બ-ફૈઝાને માહે સિયામ, અલ્લાહ અલ્લાહ
 રઝાએ ખુદા ઝૌર મુહમ્મદ હો હાસિલ
 કરા મુઝસે ઝૌસે હી કામ, અલ્લાહ અલ્લાહ
 રહે મહવે હમ્ને ખુદાએ મુહમ્મદ
 ચે 'એહસાન' હરદમ મુદામ, અલ્લાહ અલ્લાહ

અઝ : સૈયદ એહસાનુલહકક

'એહસાન'કાદરી દૂદી હુસૈની

વલી અહદ-હઝરત સૈયદ દાદામિયાં કાદરી, રૂપાલ

ગૌસકો યા ગૌસ કહતે-કહતે હો જાતે હૈં ગૌસ
 ખ્વાજગી મિલ જાતી હૈ તૂ ખ્વાજકા દમ બરકે દેખ

દયારે ગૌસુલ-આલમ દસ્તગીર (બગદાદશરીફ)

ઈલ્લો-ઈરફાનકી સર-ઝમીન હૈ કડી
 બજમે કાદરિવાડી હૈ ઈમારત ખળી
 ખિટખાતે એહલે સુલ્તા હૈ ઝિમકા કામ
 મુલ્કો-મિલ્લતને રૌશન હૈ વેહી ઈક નામ

સૂફીએ બા-સફા, પેકરે સાદગી, સમન્દરે આ'જિગી, નમૂનાએ બુતુર્ગાન,
 કાદરી ગુલદાન, દૂદીયા નખલિસ્તાન, હઝરત સરકાર મુહિબ્બે મિલ્લત
 સૈયદ દાદામિયાં ગૌસ. કાદરી દૂદી હુસૈની દામત બરકાતહુમુલ આલિયા
 કુદસિયાકી સર-પરસ્તીમેં બામે કાદરિયા (કડી) બલનીકે અગીમ રુત્બે
 પર કાઠમ હૈ ઝૌર ઇસકી ખિટખાતકા દાયરા સારે આલમકો વેરે હૈ.

ચે કિતાબ બી દીનો-શરીઅતકા સૈશન યરાગ હૈ. ઝૌસી
 હી સૈશની ફૈલાનેમેં બામે કાદરિયા (કડી) સિંધીવાડ,
 કર્બા, મુ. કડી, જિ. મહેસાણાકો પ્રકાત, ખેરાત,
 ઇમદાદ, ડીનેશન ટેકર/દિલવાકર દોનો
 જહાંકી બલ્લાયાં ઠાગિલ કીજિયે. ખુદા કાફિઝ.

★ હઝરત સૈયદ સાદૂબમિયાં કાદરી (સરે મોહતરમ)